

VOLITVE V NACIONALNI SVET SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE 2018

Volitve v Nacionalni svet slovenske narodne manjšine so zelo pomemben dogodek za Slovence v Srbiji, ker se z njim odloča o novem svetu, ki bo naslednja štiri leta zastopal interese Slovencev na tem območju. Nacionalni svet slovenske narodne manjšine je najvišje predstavniško telo Slovencev v Republiki Srbiji, ki zastopa interese slovenske manjšine in predstavlja slovensko narodno manjšino na področju izobraževanja, kulture, obveščanja in uradne rabe jezika, sodeluje v procesih odločanja in sodeluje z ustreznimi ustanovami z vsakega posameznega področja. Nacionalni svet slovenske narodne manjšine je partner in svetovalno telo državne oblasti, njegovi predstavniki pa sodelujejo pri odločanju o vprašanjih, ki so pomembna za uveljavljanje pravic in posebnosti slovenske narodne manjšine.

To leto so volitve za člane nacionalnih svetov narodnih manjšin potekale 4. novembra 2018. Slovenci smo glasovali za eno volilno listo „Slovenci zajedno - Slovenci skupaj“, ki jo je predložilo Društvo Sava. Nosilec liste je aktualni predsednik Nacionalnega sveta in Društva Sava gospod Saša Verbič. Ostali kandidati za člane Nacionalnega sveta so bili: Anica Sabo, Aurena Dinić, Biljana Milenković – Vuković, Dino Dolničar, Dragomir Zupanc, Đorđe Veselinov, Elza Ajduković, Ivica Gruden,

Jadranka Bugarinov, Josip Veber, Maja Đukanović, Marija Vauda Pilipović, Milena Spremo in Saša Radić. Končni rezultati volitev, na katerih so Slovenci v Srbiji podprli listo „Slovenci zajedno - Slovenci skupaj“, so bili objavljeni 8. novembra 2018.

Nacionalni Svet slovenske narodne manjšine glede na število pripadnikov slovenske narodne manjšine ob zadnjem popisu šteje 15 članov. Konstitutivna seja novega sklica Nacionalnega sveta je potekala 24. 11. 2018. Na njej so bili podeljeni štiriletni mandati izvoljenim članom Nacionalnega sveta. Po zaključku konstitutivne seje je Nacionalni svet nadaljeval s prvo redno sejo novega sklica. Dnevni red je predstavljal 1 ključna točka, in sicer volitve predsednika Nacionalnega sveta, mandat 2018-2022. Tajne volitve je izvedla volilna komisija, ki so jo sestavljali Elza Ajduković, predsednica, in Josip Veber ter Dino Dolničar, člana. Predlagan je bil en kandidat, Saša Verbič, ki je po rezultatih glasovanja: 15 glasov »za« / 0 glasov »proti« postal ponovno izvoljeni predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Republiki Srbiji.

Ob tej priložnosti iskreno čestitamo predsedniku Verbiču in članom slovenskega Nacionalnega sveta ter jim želimo veliko uspehov skozi vsa 4 leta.

Ivana Mandić in Tanja Tomazin

Bled
Strategic
Forum

SLOVENSKA SKUPNOST IZ SRBIJE NA BLEJSKEM STRATEŠKEM FORUMU

Blejski strateški forum (BSF) vsako leto združuje najvišje uradnike, poslovneže in strateške partnerje iz poslovnega sektorja Republike Slovenije in drugih držav. BSF predstavlja enega od najpomembnejših ekonomsko-političnih dogodkov v regiji jugovzhodne Evrope. Letos ga je obiskalo 1200 udeležencev iz 80-ih različnih držav, v okviru foruma je potekalo 27 okroglih miz z več kot 180-imi govorniki, dogodek pa je podprlo kar 99 partnerjev in pokroviteljev. V čast nam je, da smo lahko na lastni koži izkusiti njegovo veličino.

Na povabilo Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu sta Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Republiki Srbiji, in Aurena Dinić, članica in predstavnica Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava, prisostvovala panelu „Diaspora kot most v sodobnih mednarodnih odnosih“, na katerem se je razpravljalo o pomembnosti diaspore za Slovenijo, o modernih načinih vključevanja diaspor v aktivnosti za ohranjanje kulturološke in jezikovne identitete kot tudi o izzivih, ki jih prinaša odnos med državami in njihovimi diasporami, ter možnostih, kako jih preseči. Panel je z uvodnimi besedami o pomenu slovenske diaspore za Slovenijo pričel minister v odhodu Gorazd Žmavc. Nato so besedo prevzeli govorniki z različnih krajev sveta, ki so predstavili primere dobre prakse negovanja odnosov z diasporo v drugih državah. Enega od primerov je navedel

grški namestnik ministra za zunanje zadeve Terens Spenser Nikolaos Quick, in sicer, da je bilo do tega dne organiziranih več kot 60.000 potovanj v Grčijo za mlade iz njihove diaspore, v cilju njihovega spoznavanja z državo, iz katere izvirajo. Dr. Zvone Žigon iz Urada Republike Slovenije je govoril o projektih in programih, ki jih Slovenija organizira za svojo diasporo, kot so šole jezika, projekti za spodbujanje aktivizma mladih v sosednjih državah Republike Slovenije in novi pristopi k ohranjanju slovenskega jezika – kakršen je spletni tečaj. Govorniki so opozorili, da je eden od velikih izzivov Republike Slovenije „beg možganov“ oziroma odhod velikega števila visoko kvalificirane delovne sile, predvsem mlajših prebivalcev.

Glavni sklep panela je, da je bilo narejeno mnogo dobrega glede odnosa

Slovenije in diaspore, čemur smo pričali tudi danes. Seveda pa obstaja še mnogo prostora za napredek. Slovenija se veliko uči skozi izkušnje drugih držav. O tem pričala tudi drža kandidata za novega ministra Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Petra Jožefa Česnika, ki smo ga imeli možnost poslušati. Veseli nas, da so izhodišča potencialnega novega vodje Urada glede vprašanja poglobljanja in krepljenja odnosov z diasporo in še večje pozornosti na zahodni Balkan pozitivna. Veselimo se let, ki prihajajo, in možnosti, da naš odnos z deželo, iz katere izviramo, postane še bolj pristen, da bi slovensko identiteto, kulturo in jezik ohranili za prihodnje rodove.

Več o konferenci si pogledajte na: bledstrategicforum.org

Aurena Dinić

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek

za vpis **osebno** dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik. Vpis

v posebni volilni imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

KULTURNI DOGODKI

DSF

11-14.

DECEMBAR 2018

DANI SLOVENAČKOG FILMA

BEOGRAD
JUGOSLOVENSKA KINOTEKA
DOM KULTURE STUDENTSKI GRAD 11-8. decembar
NIŠ
NIŠKI KULTURNI CENTAR
PANČEVO
BIOSKOP APOLO
VRŠAC
KULTURNI CENTAR VRŠAC
NOVI SAD
KULTURNI CENTAR NOVI SAD

DSF
DNEVI SLOVENSKEGA FILMA

DNEVI SLOVENSKEGA FILMA (11-14.12.2018)

Manifestacija Dnevi slovenskega filma se letos organizira četrtič, in sicer v Jugoslovanski kinoteki. Prvega dne je predvajana digitalizirana verzija prvega slovenskega igranega filma Na svoji zemlji, posnetega l. 1948, v režiji Franceta Štiglica. V tem filmu je kot kameraman sodeloval Ivo Belec, ki je od samih začetkov sodeloval v razvoju slovenskega filma in televizije. V njegovo čast je odprta tudi razstava njegovih filmskih slik, katere številni filmski ustvarjalci, teoretiki, zgodovinarji in drugi strokovnjaki danes prepoznajo kot neprecenljivo filmsko izročilo.

moderne književnosti in duhovnega smerokaza v prehodnih časih med dvema stoletjema, v času propada ene in nastanka nove države.

Tema letošnje okrogle mize DSF so Literarni velikani na filmu in TV, v seminarski Dvorani kinoteke pa se bodo srečali avtorji filma o Cankarju s kolegi iz RTS-a in avtorji filma o Petru Kočiču. Filmi z glavnega programa bodo istočasno predvajani v Nišu, Vršču, Novem Sadu in Pančevu.

Svečane otvoritve so se udeležile številne znane osebnosti srbske in slovenske kulturno-umetniške scene. Prisotne je nagovoril tudi predsednik Državnega parlamenta Republike Slovenije gospod Dejan Židan. Revijo filmov sta s svojo prisotnostjo počastili tudi Živa Emeršič, glavna in odgovorna urednica Kulturno-umetniškega programa RTV Slovenija, Nataša Bučar, direktorica Filmskega centra Slovenije, v posebno čast pa nam je bil obisk Amirja Muratović, režiserja letošnje filmske uspešnice: Cankar. Ta film, zmagovalec Festivala slovenskega filma v Portorožu, je posvečen znamenitemu slovenskemu književniku in narodnemu tribunu Ivanu Cankarju, istega dne pa premierno predvajan tudi v Ljubljani na RTV Slovenija, saj je ravno na ta dan, 11.12.2018, obeležena 100 obletnica njegove smrti. V filmu je predstavljen sodoben pogled na življenje in ustvarjanje tega pisatelja, začetnika

Posebna zahvala velja študentom slovenščine z beogradske Filološke fakultete, ki so tudi letos filme volontersko prevedli.

Maja Đukanović

Cankarjevo leto v Beogradu

Dve predavanji prof. dr. Mateje Pezdirc Bartol

»*Stvar je največja hudobija, kar sem jih doslej napisal.*«

Na Lektoratu za slovenski jezik na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu smo v sodelovanju s Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, pričeli z obeležitvi Svetovnih dni Ivana Cankarja. Izr. prof. dr. Mateja Pezdirc Bartol je 27. novembra v prostorih Lektorata študentom višjih letnikov in zainteresiranim članom Društva Savaz nadvse zanimivim predavanjem predstavila Cankarjevo dramatiko. Profesorica Pezdirc Bartol z Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je na predavanju, ki ga je naslovila s Cankarjevim stavkom »*Stvar je največja hudobija, kar sem jih doslej napisal.*« govorila o Cankarjevem Pohujšanju v dolini Šentflorjanski in inovativnosti dramske forme.

Plakat za to zanimivo predavanje je oblikovala dr. Tanja Tomazin, lektorica za slovenski jezik za Filološki fakulteti v Beogradu.

»*Kadar pišem dramo, je oder pred mojimi očmi*«

V sredo, 28. novembra, je v prostorih Društva Slovencev Sava številnim zbranim prof. dr. Mateja Pezdirc Bartol navdihneno govorila o univerzalnosti in aktualnosti Cankarjeve dramatike, v okviru predavanja, ki ga je naslovila »*Kadar pišem dramo, je oder pred mojimi očmi*«. Prof. dr. Mateja Pezdirc Bartol je številne poslušalce zares navdušila s svojim predavanjem, v okviru katerega je predstavila Cankarjevo ustvarjanje na zelo zanimiv način.

Cankarjevo leto se je v Beogradu sicer začelo že aprila, s premiero Kralja na Betajnovi ob 70. obletnici Jugoslovenskega dramskega pozorišta, ki je l. 1948 slavnostno začelo z delom ravno s to Cankarjevo uspešnico.

Maja Đukanović

Mednarodna študentska konferenca Cankar i(n) mi

V soboto in nedeljo, 8. in 9. decembra 2018, je na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu potekala mednarodna študentska konferenca **Cankar i(n) mi**.

Obiskovalci so se imeli priložnost udeležiti predstavitev, ki so potekale v prostorih lektorata slovenistike Filološke fakultete. Zbralo se je 30 študentov iz petih evropskih držav – Srbije, Slovenije, Bosne in Hercegovine, Poljske in Nemčije, kar kaže na razsežnost idej ter pomembnost tega pisatelja. Udeleženci so govorili o jezikovnih vidikih Cankarjeve ustvarjalnosti, o težkih izzivih pri prevajanju, tudi o zgodovinskem kontekstu, v katerem se je pojavilo in razvilo njegovo politično in književno udejstvovanje.

V soboto smo se družili v prostorih Nacionalnega sveta slovenskega narodne manjšine. Zahvaljujemo se za to možnost in podporo. V nedeljo pa nam je dr. Jelena Kovačević predstavila zgodovino Jugoslovanskega dramskega gledališča in vplive slovenskih umetnikov pri razvoju te institucije.

Želimo si še več takšnih srečanj. To konferenco si bomo zapomnili po brezhibni organizaciji, bogato uporabljenem času in približevanju samo geografsko oddaljenih bodočih, zdaj že zelo izkušenih, mladih znanstvenikov ter kulturnih delavcev.

Miljan M. Kujača

Znameniti Slovenci v Beogradu 4

Razstava *Znameniti Slovenci v Beogradu 4* je nadaljevanje do sedaj zelo uspešno realiziranih razstav, v katerih sta prikazana življenje in delo beograjskih Slovencev. Slovenci, ki v Srbiji in v Beogradu živijo neprenehoma že skoraj dve stoletji so pomembno prispevali k razvoju Srbije in k njeni modernizaciji, v širokem spektru poklicev, od zdravnikov, igralcev, skladateljev, kiparjev, prek državnih uslužbencev, politikov, podjetnikov, do rudarjev ali obrtnikov.

Z uresničitvijo tega projekta Društva Sava, ki so ga podprli Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Nacionalni svet slovenske narodnostne manjšine in Društvo Sava, se še enkrat spominjamo ne le v javnosti dobro znanih osebnosti, temveč tudi tistih, ki so morda danes iz različnih razlogov zanemarjene in pozabljene. Z zbiranjem življenjepisnih podatkov in z njihovo ustvarjalno razlago prispevamo h kulturi spomina kakor znotraj slovenske manjšine, tako tudi v širši družbi.

Na razstavi, ki jo je v Društvu Slovencev v Beogradu, 13. junija 2018 odprl g. Igor Stepančić, so na dvanajstih posterjih (kolažih) prikazani: doktor kirurgije, sanitetni major **Štefan Nedok**, prvi šef Internega oddelka Beograjske vojne bolnišnice, načelnik saniteta divizije in korpusa srbske vojske. Sodi med enega izmed

ustanoviteljev sanitetne službe srbske vojske. **Boštjan Roš** – v Srbiji znan kot Sebastijan – gradbeni inženir, državni svetovalec za gradnjo, lastnik gradbenega podjetja za gradnjo železniških prog, poti in mostov ter kamnolomov. Prvi je v Srbiji uporabil cement kot gradbeni material, za gradnjo mosta prek Kolubare pri Valjevu. Bil je eden izmed ustanoviteljev Društva za polepševanje beograjske občine Vračar. Sebastijan Roš in njegova soproga sta pokopana v porti samostana Rakovica; **Gvidon Gulič**, strojni inženir, največji jugoslovanski strokovnjak za parne kotle, avtor 17 knjig in priročnikov, izumitelj in načelnik v Ministrstvu za gradbeništvo Kraljevine Jugoslavije; **Albin Vilhar**, doktor klasične filologije, profesor latinščine, pisatelj in prevajalec, eden izmed največjih poliglotov in eruditov v srbski kulturi po drugi svetovni vojni.

Slovenski glasbenici in skladatelji so zapustili veliko sled v srbski glasbeni kulturi. V *Znamenitih Slovencih 4* smo se spomnili: **Ivana Rupnika**, skladatelja, dirigenta, zborovodje in profesorja v več glasbenih šol, ustanovitelja in večletnega dirigenta pevskega zbora Doma JLA; kakor tudi znanega profesorja in njegovega študenta, Štajerca, rojaka iz Hrastnika, profesorja na Fakulteti glasbene umetnosti, klarinetista svetovnega ugleda – **Bruno Bruna** in **Ernesta Ačkuna**.

Med *znamenitimi Slovenci 4* so predstavljeni tudi: **Štefka Cobelj**, doktor zgodovine umetnosti, magister etnologije in muzeolog, pogosto imenovana kot ambasadorica srbske in slovenske kulture; **Olga Tiran**, magister slikarstva, konservator, kostumograf in scenograf; zakonca, Slovenca, pravnika, pisatelja, kolekcionarja in darovalca – **Aleš Bebler**, politik in diplomat, eden izmed ustanoviteljev Gibanja neuvrščenih ter dosmrtni član WFUNA in **Vera Hreščak Bebler**, gledališka igralka, članica Narodnega gledališča, Jugoslovanskega dramskega in Beograjskega dramskega gledališča ter **Sava Sever**, prvakinja Jugoslovanskega dramskega gledališča, Slovenskega narodnega gledališča ter filmska igralka.

Razstavo sta izvedla Marija Vauda in Nikola Pilipovič, avtorja portretov v obliki kolaža in oblikovalca kataloga,

besedila v katalogu so pa napisali Biljana Milenković Vuković, Bojana Vuković ter potomci znamenitih Slovencev v Beogradu, prikazanih na razstavi – Neda Bebler, Tanja Fero, Miloš Brun in Goranka Kreačič. Občinstvo je z dolgim ploskanjem pozdravila

prisotne člane *Znamenitih*, posebno pa Andreja Guliča, vnuka Gvidona Guliča, ki je za to priložnost dopotoval iz Ljubljane.

Bojana Vuković

Prevod Dušanka Tomić

Predavanje dr. Marka Simonovića in predstavitev Univerze v Novi Gorici

Dr. Marko Simonović z Univerze v Novi Gorici, sicer nekdanji beograjski študent, nas je razveselil s predavanjem, ki ga je naslovil „Zakaj je dobro znati oba naša jezika“. Predavanje začel s kratkim pregledom jezikovnih značilnosti svojega novega okolja: spregovoril je o zvencem soglasniku, ki ustreza knjižnemu glasu g, o naklonskem podvajanju (v *Meni mi je to všeč*) ter o razširjanju šumevskosti na glas s (npr. v besedah *slišati* in *smešno*, ki se izgovarjajo kot *šlišati* in *šmešno*). Predstavil

je tudi večjezičnost Nove Gorice in sosednje italijanske Gorice, v katerih vsakodnevno sliši slovenščino, italijanščino, angleščino, furlanščino, albanščino in tudi jezik našega beograjskega vsakdana.

Predavanje je nadaljeval s predstavitvijo prednosti znanja obeh naših jezikov. Obravnaval je kako več kako jezikovnih tako nejezikovnih resničnosti, ki jih zaradi naše dvojezičnosti lahko zagledamo v različnih zornih kotov. Dr. Simonović je govoril tudi o projektu Deklaracije o

skupnem jeziku, v katerega je bil tudi sam vključen in o njenih (žal skromnih) dosežkih. Družbena resničnost, ki ji je posvetil največ pozornosti je bil koncept zamejstva (kulturnega in jezikovnega sveta slovenskih staroselcev v Italiji in Avstriji), ki je zelo prisoten v Sloveniji in nima ustreznice v tukajšnjem kontekstu. Zanimivo diskusijo je sprožila opazka iz občinstva, da so vsa učna gradiva za slovenščino kot tuji jezik prav v zborni slovenščini ter da je slovenščina v kateri je Simonović predstavljal zelo daleč od zbornega in mogoče celo knjižnopogovornega jezika.

Na koncu je Simonović predstavil možnosti študija na Univerzi v Novi Gorici: gre za majhno, mlado in ambiciozno univerzi, z idealnim razmerjem med številom profesorjev in študentov (1:3), zadostnimi nastanitvenimi kapacitetami in brez šolnin za državljane bivših jugoslovanskih republik za veliko večino programov. Izpostavil je visoko stopnjo zaposljivosti diplomantov in možnosti izmenjav in praks v tujini.

Maja Đukanović

DAN REFORMACIJE IN DAN MRTVIH V DRUŠTVU SAVA

V Sloveniji **31. oktobra** praznujemo dan reformacije. Praznik in dela prost dan obuja spomin na versko, politično in kulturno gibanje v 16. stoletju, po zaslugi katerega smo Slovenci dobili prvo knjigo

v maternem jeziku in prvo slovensko tiskano knjigo - Katekizem. Z njim je Primož Trubar leta 1550 postavil temelje slovenskemu knjižnemu jeziku.

Dan spomina na mrtve ali dan mrtvih, je slovenski državni in krščanski praznik, ki se praznuje **1. novembra**. Ob tem se spominjamo umrlih, običaj pa narekuje, da na grobove sorodnikov in prijateljev odnesemo sveče in rože.

Obeh praznikov smo se v kratkem predavanju učiteljice Tatjane dotaknili tudi v Društvu Sava. Pojasnili smo okoliščine, v katerih je nastala prva slovenska tiskana knjiga in zakaj je za Slovence tako zelo pomembna. Spomnili smo senaših sorodnikov, prijateljev in zancev. Razmišljali smo o človeški

minljivosti in o tem, da je ta povezana z našim pogledom na svet. Strinjali smo se, da je bolečina del življenja, ki si jo je potrebno dovoliti razumeti in preživeti.

Tatjana Bukvič

INTERVJU - *Dino Dolničar*

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali enega člana Društva Sava. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva in tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delovanju, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

V tej številki Biltena vam odkrivamo, kdo je pravzaprav Dino Dolničar, človek, ki ga člani Društva Sava poznamo predvsem kot veselega, neposrednega, duhovitega mladega človeka, vselej pripravljenega za akcijo, odprtega za pogovor in pomoč, kot nekoga z zelo zanimivo in bogato biografijo – tako na osebni kot na profesionalnem področju, česar se bomo, kot slutim in upam, v tem prostorsko omejenem intervjuju uspeli vsaj dotakniti. Že dolga leta je aktiven v Savi, od leta 2018 pa je Dino tudi član Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Republiki Srbiji.

Dino Dolničar je snemalec in oblikovalec zvoka, doktorand na Doktorskem umetniškem študiju dramskih in avdiovizualnih umetnosti na Fakulteti dramskih umetnosti v Beogradu, docent na Fakulteti dramskih umetnosti v Beogradu, delegat Skupščine in član Odbora za kulturo Društva Slovencev Sava v Beogradu, član organizacijskega odbora festivala Dnevi slovenskega filma in od novembra letos tudi član Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v RS. Na kratko sem te poskusila predstaviti takole bolj formalno, kaj bi k temu dodal ti, Dino, da se predstaviš bralcem Biltena – kdo je Dino, kdo so Dolničarji?

»Dodal bi samo še to, da sem idejni ustanovitelj in eden od urednikov portala

slokult.info – platforme za informiranje in promocijo aktivnosti slovenske manjšine in slovenske kulture v Srbiji ter namestnik predsednika Sveta Fakultete dramskih umetnosti (smeh).

Poleg nazivov, ki si jih naštel, moram reči, da me osebno najbolj določa to, da sem oče dveh prekrasnih otrok, mož in ponosni član »beograjskega odreda« družine Dolničar. To pravim zato, ker gre za ogromno »familijo«, ki izhaja iz Ljubljane. V družinski zgodovini imamo nekaj zelo pomembnih zgodovinskih osebnosti Republike Slovenije. Nekatere od njih so Janez Krstnik Dolničar, plemeniti Thalberg, ki je bil mestni sodnik in takratni župan Ljubljane, pa so ga povzdignili v plemiški stan Dolničar von Thalberg. Prav tako njegova sinova, Janez Gregor Dolničar plemeniti Thalberg – zgodovinar, pravnik in eden od ustanoviteljev, član in prvi tajnik Academia Operosorum (iz katere je kasneje nastala Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti) inbratovščine sv. Dizme, in Janez Anton Dolničar – prav tako član Academie Operosorum, stolni dekan in mecen, ki je vodil gradnjo cerkve Svetega Nikolaja – Ljubljanske Stolnice, ki se nahaja v Dolničarjevi ulici (ime je dobila ravno po njem) v Ljubljani, in začetnik ustanovitve Akademije filharmonikov (današnja Slovenska filharmonija) ter

semenišča (Collegium Carolinum).

Vse to ima za mene osebno precejšen pomen in nekako čutim odgovornost, da nadaljujem s takšnim delovanjem, da bi bil priimek Dolničar vselej predstavljen na najboljši možni način. Kot so se moji predniki trudili za dobrobit Slovenije, tudi sam nenehno delujem za dobrobit naše slovenske skupnosti v Srbiji in za čim pozitivnejše predstavlanje Republike Slovenije tukaj v Srbiji.

Trenutno v Sloveniji živi približno 90 mojih sorodnikov (moj ded je bil deveti od enajstih otrok), ki živijo po vsej Sloveniji, v Beogradu oz. v Srbiji pa nas je vseh skupaj devet. Vsako leto imamo septembra v Sloveniji srečanje družine Dolničar, kjer se vsi, ki le lahko, zberemo – ta druženja mi osebno zelo veliko pomenijo.«

V Beogradu si rojen in tu živiš. Kako pogosto greš v Slovenijo, kako jo doživljaš in kam tam najraje odideš?

»Trudim se, da grem z družino vsaj dvakrat letno v Slovenijo in tam preživim čim več časa. Najbolj imam rad bivanje v hiši tetke Brede v Ribičevem Lazu v Bohinju. Poleg tega skoraj vedno obiščem tudi del družine, kar pomeni, da grem v Ljubljano, Trbovlje, Šmartno ob Savi, Depalo vas ... Slovenijo doživljam kot svojo domovino, na katero sem, čeprav rojen, živč in delujoč v Srbiji, emotivno in družinsko zelo močno navezan. Tudi vse moje aktivnosti, najsi bodo poslovne, osebne ali nekaj čisto tretjega, se prej ali slej nekako povežejo s Slovenijo.«

Bi nam kot mojster dramskih in avdiovizualnih umetnosti lahko povedal kaj več o tvoji povezanosti s filmom, glasbo, snemanjem in zvokom?

»Lahko rečem, da izhajam iz glasbene družine – ded Jožef Dolničar je bil koncertni mojster in prva violina Beograjske filharmonije, teta je upokojena profesionalne pevka vojaškega zbor, moj bratranec pa je prav tako glasbenik in je bil dolga leta član Simfoničnega orkestra RTS. Od tu izvira moje zanimanje za glasbo in umetnost, ki me spremlja že od malih nog. Tudi sam sem kot majhen igral kitaro, vendar nisem dolgo vztrajal, saj

me je nadvse privlačilo snemanje glasbe, skupaj z glasbeno produkcijo. Ko sem delal v studiu za snemanje glasbe, sem se naučil, kako pomagati glasbenikom, da se prek izvedbe kar najbolje izrazijo (da bi skupaj naredili najboljši posnetek). Igra slučaja je tako hotela, da sem se zaposlil na Televiziji Beograd in da se preizkusim v avdio-vizualnem mediju. Kmalu sem spoznal, da je to točno tisto, kar želim početi celo življenje. Tako sem se vpisal na Fakulteto dramskih umetnosti, na Katedro za snemanje in dizajn zvoka. V času študija sem spoznal potencial zvoka kot umetniško izraznega sredstva v avdio-vizualnih medijih in izrazni potencial zvoka nasploh. Še kot študent sem vzporedno delal na RTS, realiziral sem praktični pouk kot študent – demonstrator, na kar sem bil leta 2013 izbran za asistenta in leta 2016 za docenta. Vsekakor se še vedno učim in izpopolnujem v polju dizajna zvoka. Mislim, da se človek uči, dokler je živ, posebej, ko gre za umetnost.«

Nekaj let si bil vzporedno angažiran na televiziji in na fakulteti. Kakšne izkušnje sta ti prinesli ti dve ustanovi? Sodelovanje s televizijskimi kolegi, delo s kolegi s katedre in študenti, kje se bolje znajdeš, kaj pravzaprav najraje počneš?

Grb družine Dolničar iz plemiške diplome iz 1688

»Vsekakor 11 let na Televiziji Beograd zame pomeni ogromno profesionalno in življenjsko izkušnjo. Srečen sem, da sem imel prav v tem času (2002 do 2013) priložnost, da na televiziji delam na velikih mednarodnih projektih in prenosih, kot so Evrovizija, svetovna in evropska prvenstva

v košarki, odbojki, vaterpolu ..., nekateri televizijski filmi, serije, drame, vsega skupaj več kot 400 neposrednih prenosov. Po drugi strani mislim, da je moje angažiranje na Fakulteti dramskih umetnosti logična nadgradnja moje kariere, in verjamem, da je to tisti novi prostor za nadaljnji razvoj. Zagotovo se vidim v delu s študenti, prenašanje znanja mladim ljudem me izpolnjuje, prav tako kot njihovi kasnejši profesionalni uspehi. Seveda to ne pomeni, da sem prekinil sodelovanje s kolegi s televizije, prav nasprotno – trudim se vzporedno razvijati kariero predavatelja in oblikovalca zvoka.«

Kot predstavnik mlajše generacije Društva Sava in Nacionalnega sveta, zajemajoč številne funkcije, ki jih pri tem opravljaš, reci kakšno besedo o tem, kaj tebi pomeni Društvo Sava, kaj vse se je zgodilo od tvoje včlanitve in kaj je delovanje v Društvu prineslo tebi osebno?

»Društvo Sava je zame osebno izredno pomembno. Prav tako mislim, da ima neizmerno vrednost za slovensko skupnost v Republiki Srbiji, in to primarno v smislu ohranjanja nacionalne identitete, posebej med mlajšimi generacijami. Vsekakor moram omeniti, da so pripadniki Društva Sava in slovenske manjšine v Srbiji nasploh čudoviti umetniki, kulturni delavci, učitelji, profesorji, raziskovalci in intelektualci. Upam si reči, da smo kot majhna skupnost v Srbiji, ki šteje manj kot 5000 ljudi, po številu intelektualcev in umetnikov med vodilnimi manjšina v Republiki Srbiji. Ko sem to spoznal, sem ustanovil SLOKULT.INFO, da bi na naše kulturne dogodke privabili večjo publiko in hkrati promovirali aktivnosti naše slovenske skupnosti in sploh slovenske kulture. Mislim, da je dolžnost nas, mladih članov, da postopoma prevzemamo pomembnejše vloge v društvu, da bi razbremenili starejše člane, ki so do sedaj pridno delali, ustvarili ime in vzdignili ugled društva na zavidljivo raven, tako v Srbiji kot v Sloveniji. Prav tako je naša naloga, da oblikujemo strategijo prihodnosti društva. Trenutno je tako, da v društvu deluje dovolj mladih in zagretili ljudi, ki so pripravljeni na sodelovanje. Menim, da moramo to izkoristiti in s skupnim angažiranjem mlajših in starejših, še vedno aktivnih članov vzdigniti ugled in prepoznavnost Društva Sava. Moram reči, da bo lažje, če krenemo po »uhojeni poti«, vendar to prinaša tudi veliko

odgovornost, da bi Društvo Sava tudi v prihodnje predstavljalo nas, beograjske in kostolske Slovence v najboljši luči, ter da bi tudi mi zastopali društvo kar najbolje kot moremo.«

Bi nam odkril skrivnost, skriti recept, kako v tem hitrem in divjem vsakdanu uspeš vse opraviti in uskladiti službo, društvo, družino ... pri tem pa vselej deluješ veselo, mirno in optimistično? Kje jemlješ energijo in kakšen je tvoj življenjski moto?

»Vsekakor lahko rečem, da je moja družina – sin Andrej, hčerka Ana in žena Nada – zame nepresahljiv vir energije. Prav tako mi delo na fakulteti omogoča, da nenehno izmenjujem energijo in ideje z mlajšimi generacijami. Poleg tega sta tu tudi Društvo Sava in slovenska skupnost v Srbiji, kjer spet sodelujem z velikim številom čudovitih ljudi in somišljenikov, s katerimi se trudimo nenehno razvijati našo skupnost. Mislim, da je ena od najpomembnejših stvari v življenju, da delaš tisto, kar imaš rad in ob čemer čutiš potrebo po popolni posvetitvi. Prav tako vem, da imam srečo, ker sem z vseh strani obkrožen z ljubeznivimi in dobrimi ljudmi – v takšnih pogojih se ni težko angažirati in rezultati dela so neizbežni.«

Za zaključek nekaj tradicionalnega, vendar v posluhu z dosedanjim pogovorom. Obstaja slovenska pesem, ki te vselej razveseli? Ali bi bilo bolje, da te vprašam za film?

»Vsekakor, imam eno in drugo. Nisem prav prepričan, da bo moj odgovor tradicionalen, saj še od mladosti spremljam slovensko alternativno in rock sceno. Meni je ljuba pesem »Klub ljudi z resnimi težavami« legendarne skupine Zmelkoov iz Kopra, od »novejših« imam rad »Samo da prode demokratija« benda iz Nove Gorice, ki se imenuje Zaklonišče prepeva. Kar se tiče filmov, naj omenim, da ima Slovenija izredno plodno kinematografijo, zato je težko izbrati le nekaj naslovov, vendar naj na tem mestu omenim »Ples v dežju« Boštjana Hladnika in »Splav meduze« Karpa Godine, medtem ko mi je od novejših filmskih stvaritev posebej pri srcu »Nahrani me z besedami« Martina Turka. Seveda moram omeniti tudi mojo najljubšo slovensko gledališko predstavo, ki sem jo na srečo lahko gledal na študentskem festivalu in me je povsem prevzela, to je »Zadnja egoistična predstava« Mareta Bulca.«

Ivana Mandić

Prevod: Tanja Tomazin

UČIMO SE SLOVENSKO

POTICA

V Društvu sem slišala, da smo povabljeni na tradicionalno prireditev Naša slovenska potica, ki ga organizira Društvo Slovencev Kula v Vršču.

Takoj sem se javila za druženje. Dan pred odhodom mi je Tatjana javila, da pot odpade, ker ni nikogar, ki bi spekel potico. Bilo mi je žal. Tekom dneva sem razmišljala, kaj storiti. Ta dan sem imela veliko obveznosti in zato malo časa. A popoldan pred napovedano prireditvijo sem se odločila, da se v peki prvič preizkusim kar sama. Javila sem Tatjani, da se bom srečanja udeležila, če bo peka potice lepo uspela.

Tako so se začele moje kuharske težave in podvigi. Po recepturi s spleta sem kupila ves potrebni material in okoli devetih zvečer začela s pripravo. Kvas je pripravljen stal, nič se ni dogajalo z njim. Med čakanjem sem pripravila nadev. V strahu, da bo vse skupaj prepozno, sem dala kvas v mikrovalovno pečico. Takrat pa se je zgodilo: kvas je vzkipek in napolnil celo pečico. No, od viška ne boli glava, pravijo starejši. Okoli priprave testa, mešanja in gnetenja in valjanja, sta mi pomagala sinova Matej in Andrej.

Cela družina je bila bela od moke. Med razvijanjem testa se je le to kar večalo in večalo. Težko smo ga ukrotili in namestili v pekač. Matej je začel z mazanjem nadeva, a kadar človek hiti, od tega nobene koristi. Nikakor ga ni uspel lepo razporediti. Ko smo uspeli, so bili pripravljeni trije veliki kosi še surove potice.

Ob pol petih zjutraj sem v velikem pričakovanju in malo strahu postavila model s potico v pečico. In čakala.

Juhu, uspelo nam je! Potica se je lepo dvignila in zlato rjavo zapekla. Javila sem Tatjani, da je potica pečena in da sem pripravljena za odhod.

V Vršču me je čakalo presenečenje. Tam sem izvedela, da je prireditev pravzaprav tekmovanje v peki najboljše potice! Tega nisem vedela. Od treme so se mi šibila kolena.

Za pripravo in sodelovanje na tekmovanju sem prejela Diplomato. Druženje je bilo prijetno, lepo smo se imeli.

Avantura naše družine je bila dobro sprejeta, predstavitev našega Društva pa uspešna.

HURA ZAME!

Svetlana Lenasi Antohin

ŠOLA SLIKANJA

Slikarska delavnica, ki jo vodita čudovita Marija Vauda ter fantastični Nikola Pilipović, zmeraj izžareva z delovno in pozitivno atmosfero. Z njunim nesebičnim angažiranjem sta nam omogočila razvijanje vseh vidikovlikovnega izražanja in s tem nam odkrilabogate priložnosti, ki sopred nami. Zelo hitro je delavnica, ki se odvija enkrat na teden, postala poseben del mojega življenja tako zaradi svobode ustvarjalnosti, ki nam je bila ponujena, kot tudi zaradi srečanj z ostalimi udeleženci, ki so nas razveselila in nam vsem nudila zadovoljstvo.

Sposobnost, da vidim stvari na drugačen način in da jih prenesem na papir, mi je v veliko pomoč, da svojim otrokom sledim in da jih učim osnove risanja in v prihodnosti tudi slikarstvu ter drugim oblikam kreativnega izražanja.

Delo s temi umetniki me je zelo oplemenilo in navdihnilo za male izdelke, ki jih ustvarjam v vsakdanjem življenju in zato jim želim izreči veliko zahvalo.

Ivana Popović

ŠTUDENTJE SLOVENŠČINE NA MARTINOVANJU

V družbi z lektorico Lauro Fekonja Fonteyn in Tanjo Tomazin smo študenti in študentke Filološke fakultete, ki obiskujemo Lektorat za slovenski jezik, v sredo, 14. novembra, obiskali Društvo Sava, da bi se udeležili martinovanja. Program se je začel ob 18. uri v prostorih društva na Terazijah. Poslušali smo prijetne pesmi, zaigrane na harmoniko, ter zdravice, ki jih je zapel kvartet Sava. Potem so članice pevskega zbora Pojoča družba zapele slovenske ljudske pesmi. Po uradnem delu smo se pogovarjali z beograjskim nadškofom, nj. ekselencjo g. Stanislavom Hočevarjem, ki nas je povabil na ogled Plečnikove cerkve. Spoznali smo tudi predsednika Društva Sava, g. Saša Verbiča, ki nam je razložil simboliko imena Sava za društvo. Na koncu smo pokusili slovensko vino in kranjske klobase. Na prireditvi smo spoznali tudi nove prijatelje. Svojo zanimivo izkušnjo smo posredovali drugim študentom, ki niso mogli priti.

Milica Gatarević

KAKO IZGLEDA, KO SLOVENIJA GOSTI MLADE SLOVENCE IZ SVETA?

Letošnjega srečanja Slovencev po svetu **Dobrodošli doma**, v Brežicah, ter srečanja mladih Slovencev v okviru festivala **Teden kultur**, v Novem mestu, se je udeležila naša članica **Aurena Dinić**. Po njeni vrnitvi iz Slovenije smo zbrali vtise, z željo, da vam jih predstavimo in pričaramo delček vzdušja, ki je zaznamovalo junij 2018. Objavljamo del intervjuja...

Udeležila si se dveh različnih in bistvenih dogodkov za Slovence po svetu, ali nam lahko poveš nekaj več o njih?

Strinjam se z vami, oba dogodka sta bila izredno lepa in bistvenavsak na svoj način, po značaju pa se razlikujeta. Prvi dogodek, ki je potekal od 14. do 16. junija 2018 je konferenca *Mladi v transnacionalnih povezavah*, v okviru festivala Teden kultur. Ta dogodek je organiziralo *Društvo za razvoj prostovoljnega dela Novo Mesto* skupaj z *Uradom Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu*, z namenom, da zbere mlade Slovence iz sveta, jih povežemed seboj, pa tudi z inštitucijami Republike Slovenije in nevladnimi organizacijami v Sloveniji. Na tak način se odpira prostor za nove možnosti in dialog. Govorili smo o treh bistvenih temah, ki smo jih spoznali, kod področja, v katerih je še prostor za razvoj in sicer: izobraževanje v Sloveniji, zaposlovanje v Sloveniji ter postopek pridobivanja državljanstva. Organizirano so se na treh okroglih mizah odvijali dialogi med mladimi Slovenci in predstavniki inštitucij ter nevladnih organizacij- z namenom, da se pridobijo mnenja vseh treh strani in da se določijo izzivi in področja za razvoj. Po drugi strani je **Dobrodošli doma** tradicionalno, letno zbiranje Slovencev vseh starostnih dob, ki iz celega sveta prihajajo v Slovenijo. Vsako leto se dogodek prireja v drugem kraju, letos 18. junija 2018 pa je gostitelj bila občina Brežice. Dogodek sestavlja niz kulturno-umetniških dejavnosti, kjer lahko vidimo različne izvedbe, kako slovenskih skupin iz Slovenije, tako tudi iz sveta.

Kaj bi poudarila kod najmočnejši vtis z obeh dogodkov?

Kar zadevakonferenco *Mladi v transnacionalnih povezavah*, sem bilanavdušena nad načinom organizacije. V mislih imam gostoljubnost, organizacijo nočitev in spremljevalnovsebino kakor tudi način vodenja same konference s strani strokovnjakov iz *Slovenske Akademije Znanosti in Umetnosti*, ter organizacijo programov konference. Posebej me je presenetilo, da konferenca ne bo končala z njenim uradnim koncem, temveč bodo sklepi s te konference posredovani pristojnim inštitucijam. To je izredno dober način, da celotna konferenca pridobi pomembnost ter, da se mnenja mladih Slovencev po svetu sliši, v upanju, da bodo sprejeti ukrepi za reševanje aktualnih izzivov. Prirčno priporočam udeležbo na konferenci vsem mladim Slovencem s prostorov nekdanje Jugoslavije, ker razen da bo njihov glas slišan, lahko se bodo povezali z mladimi iz drugih držav ter negovali odnose z njimi. Kar pa zadeva **Dobrodošli doma**, skupina iz Srbije je bila nameščena v Pišecah, kje smo bili deležni tradicionalnega gostoljubja vseh vključenih v organizacijo bivanja v hiši Maksa Pleteršnika. Kulturno umetniški program v Pišecah se je dogajal na treh lokacijah, v gasilskem domu, hiši Maksa Pleteršnika ter v starem gradu Pišce. Del programa v Pišecah se je končal v starem kozolcu, kjer smo pili vino in plesali tradicionalno polko.

Kasneje smo se napotili v Brežice, kjer se je program nadaljeval. Imeli smo priložnost se udeležiti čudovitega koncerta v Viteški dvorani Brežiškega muzeja, kjer nas je očarala izvedba mladih

glasbenikov, ob zelo dobri akustiki dvorane, kar pa je bilo posebno doživetje. Za hip smo se znašli v nekem drugem času, kot velikaši, ki so nekoč živeli znotraj brežiškega gradu. Kamor koli smo prišli, so nam postregli z tradicionalno slovensko kulinarčno ponudbo in zanimivim zgodbami o slovenski kulturi, zgodovini ter osebne, življenjske zgodbe ljudi, ki smo jih srečali. To je še ena značilnost tega popotovanja v Slovenijo- veliko ljudi, ki sem jih spoznala ter njihove življenjske zgodbe so celotno izkušnjo naredile bolj žlahtno. Kot priboljšek, med bivanjem v Sloveniji nas je vsak večer zabaval glasbena skupina mladih Slovencev iz Kaknja, ki pa je ustvarila izredno pozitivno vzdušje, katerega sibomo zapomnili kot dobro zabavo.

Po tvojem mnenju, kaj bibilo treba še storiti v zvezi z tema dvema dogodkoma?

Prvič, oba dogodka sta odlično zasnovana zaradi česa mi je bilo v čast pa tudi veselje, da sem se ju udeležila. Čudovito bi bilo če bi se še več govorilo o tako dobrih projektih, da bi Slovenci v Srbiji pa tudi Slovenci v Sloveniji bolj spoznali na kakšen način se neguje slovenska kultura in nacionalna identiteta. Mislimi je treba o vseh starostnih skupinah, nekatere lahko informiramo ter pritegnemo po emailu, ko pa za nekatere druge takšna opcija ni izbira. Menim, da je treba več govoriti o tako dobrih projektih, ter poskusiti pritegniti čim več Slovencev v Srbiji, na različne načine v takšne projekte. Ena ideja, ki mi pride na misel je Facebook stran, ki ima možnost prenosa v živo, na kateri bi vsizainteresirani, ki pa se ne udeležujejo dogodka, lahko videli, kaj se dogaja v Sloveniji na dogodku, v realnem času. Menim, da je to sijajen način, da z ostalimi ljudmi podelimo izkušnje vseh, ki smo bili prisotni v Sloveniji. Posebej rada bi videla več mladih ljudi na srečanjih **Dobrodošli doma**. Naša skupinica, štirih mladih iz Srbije, je bila dober primer, kakšna zainteresiranostobstaja, med mladimi Slovenci v svetu, da se povežemo s svojimi koreninami in mladimi, ki živijo v Sloveniji. Zainteresiranost obstaja, jaz upam da bo v naslednjih letih še več priložnosti ter projektov, ki nam to bodo omogočili.

Na koncu, z nekaj besed, opiši tvojo izkušnjo?

Povsod gostoljubnost.

Zelo prijazni ljudje.

Nepozabno!

Zahvaljujemo se naši članici Aureni Dinić za intervjuju.

Prevod Zorko Branko

PREDSTAVITEV ŠTUDIJA NA UNIVERZI V LJUBLJANI

V soboto, 17. novembra 2018, je Lektorat za slovenski jezik Filološke fakultete v Beogradu v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani, Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik FF ULin dopolnilnim poukom slovenščine v Srbiji v prostorih društva Sava pripravil predstavitev Univerze v Ljubljani.

Številnim obiskovalcem sem predstavila fakultete in akademije UL, splošne pogoje za vpis, okvirne vpisne roke in kontaktne osebe na posameznih fakultetah, pri katerih bodo zainteresirani dobili nadaljnje informacije. Na predstavitvi je bila prisotna tudi učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine v Srbiji, Tatjana Bukvič.

S svojimi bogatimi izkušnjami s slovenskimi dijaki, ki nadaljujejo svojo izobraževalno pot v Ljubljani, je pomagala odgovoriti na sicer številna in konkretna vprašanja obiskovalcev, za kar se ji pristrčno zahvaljujem. Na željo udeležencev predstavitev bo Power point o študiju javno dostopen na spletni strani Save. Za dodelitev pravice za objavo se zahvaljujem mag. Katji Cerar z Univerze v Ljubljani. Zahvaljujem se tudi dr. Tanji Tomazin z Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine, ki je o dogodku obvestila tudi ostala slovenska društva v Srbiji.

Laura Fekonja Fonteyn

Moja hiša je tvoj dom

počitnice v zidnici Maksa Pleteršnika v Pišecah

Pišece se nahajajo v okolici Brežic, na prijaznih posavskih gričkih. Naselje je obdano z vinogradi in sadovnjaki, nad njim pa so gozdovi, iz katerih tudi v največji poletni vročini pihlja svež zrak. Med najbolj znanimi Pišečani je bil jezikoslovec Maks Pleteršnik, ki je konec 19. stoletja na svoji domačiji napisal dragocen, še vedno uporaben Slovensko-nemški slovar, njegova rojstna hiša pa je postala kulturni spomenik. Nad Pleteršnikovo domačijo se v zelenju nahaja zidnica, ki je za marsikaterega Slovenca v tujini, zahvaljujoč podjetnim domačinom in podpori Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, postala poletni dom.

Na pobudo Rut Zlobec, učiteljice slovenščine v OŠ Maksa Pleteršnika v Pišecah, ki že vrsto let poučuje tudi v okviru dopolnilnega pouka slovenščine v Srbiji in Martina Dušiča, predsednika Društva za varovanje maternega jezika, naravne in kulturne dediščine Maks Pleteršnik, je v sodelovanju z društvi, šolo in Občino Brežice uresničen projekt *Moja hiša je tvoj dom*, namenjen Slovcem v tujini, katerega pomen je prepoznal Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, ter ga finančno podprl.

V Pleteršnikovi zidnici v poletnih mesecih bivajo slovenske družine, ki v Sloveniji nimajo več sorodnikov, a si želijo ohraniti slovenski jezik in biti v stiku s slovensko kulturo ter slovenskim vsakdanom. V Pišecah jih pričakajo nadvse prijazni domačini, ki poskrbijo za prijetno in brezskrbno bivanje, ter zelo profesionalno in vsaki družini prilagojeno predstavijo Pišece in Maksa Pleteršnika. Kdor pride enkrat in se naučije pišeškega zraka, nestrpnost pričakuje priložnost, da ponovno zasliši petje številnih

ptic nad Pleteršnikovo zidnico in si privoščijo oddih v prijaznem in prijetnem okolju.

Skozi Pišece goste popelje gospa Ana Iljaž iz Turističnega društva, ki v senci ob izviru Gabernice zelo slikovito razloži zgodovino samega kraja, predstavi pišečko marelico in osupljive usode rodbine Moškon, ki je živela na Pišečkem gradu, obdanem z eksotičnimi drevesi, a danes žal neizkoriščenim, kljub velikim potencialom.

Iz Pišec vodi kar nekaj učnih poti, na katerih izvemo nadvse zanimive in nepričakovane reči o rastlinah, živalih in izvirih v tem kraju. Rodovitna narava in bogata kulturna zgodovina sta neusahljivi vir zanimivih zgodb, ki jim obiskovalci Pišec z zanimanjem prisluhnejo.

Pleteršnikovo domačijo, delo Maksa Pleteršnika, njegovo življenje in pomen za slovensko jezikoslovje predstavi Martin Dušič, dolgoletni ravnatelj Pišeške osnovne šole, pobudnik prenove Pleteršnikove domačije, z Rut Zlobec duša in srce projekta *Moja hiša je tvoj dom*. Poleg Pleteršnikovih dnevov, v okviru katerih se na znanstvenem srečanju vsako jesen zberejo vodilni slovenisti, domačija gosti različne prireditve in strokovne obiske, ki se skoraj vedno končajo s pokušino znanega pišeškega ajdovega kolača, kupco domačega vina in pesmijo Pleteršnikovih pevcev ter znanega Lojzeta Ogorevca.

Za družine z otroci je poskrbljeno, da se spoznajo z vrstniki in obiskujejo bodisi šolski pouk bodisi se priključijo skupinam v vrtcu. Vsi, ki imamo srečo, da lahko bivamo v Pleteršnikovi

Maja in Vlado Đukanović, tudi sama avtorja slovarja na obisku Pleteršnikove domačije

Gospa Ana Iljaž predstavlja Vodno učno pot

zidanici, smo pogosto vabljeni na domače zabave prijaznih Pišečanov, kjer se res počutimo doma. Med počitnicami v Pišecah obstaja možnost obiska številnih toplic v okolici, zanimivih mest, kulturnih in zgodovinskih spomenikov, ampak ponavadi za to

zmanjka časa, saj je v Pišecah toliko opravka, da človek komaj ujame čas za sprostitev v neverjetni senci češnje nad zidnico, nad *mojim domom*.

Maja Đukanović
Društvo Slovencev Sava - Beograd

Moje srečanje s predsednikom Borutom Pahorjem-Proslava ob 100. obletnici premirja v Parizu

Ko sem obiskala Pariz sem želela narediti čim več stikov s slovenskimi izseljenci. Priložnost sem dobila 11. novembra, ko sem hkratispoznal tudi predsednika Slovenije, Boruta Pahorja. Bila sem popolnoma navdušena in zato bi rada podelila z bralci Biltena, kaj se je tam dogajalo.

Društvo v tujini izobraženih Slovencev (VTIS) Francija v sodelovanju z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Parizu sta vabila na dogodek "VTIS Francija: slovensko znanje v svetu", ki je potekal v soboto, 10. novembra 2018.

Dogodek je s svojo prisotnostjo počastil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, ki je prišel na povabilo predsednika Francoske republike Emmanuela Macrona, ob 100. obletnice konca prve svetovne

vojne in ob obletnici prve Pariške mirovne pogodbe.

Od asimilacije Slovencev v Franciji, do "bega možganov" in iskanja rešitev za krepitev "kroženja znanja", od pomena Evrope za našo prihodnost, do priložnosti ki jih ponuja evropsko povezovanje, o tem in še čem smo se pogovarjali do sedaj že tradicionalnem dogodku "VTIS Francija: slovensko znanje v svetu", ki je del globalne serije dogodkov Društva VTIS, s katerim spodbujamo povezovanje, medsebojno sodelovanje ter delitev izkušenj Slovencev, ki so si v Franciji zgradili uspešne kariere.

Srečanje je potekalo v rezidenciji veleposlanika Republike Slovenije.

Gostje okrogle mize so bili Slovenci, ki so s svojim trdnim delom zaslužili

uspešno karierno pot v Franciji. Dogodek je bil obogaten s pisnim prispevkom dr. Bačvarja, državljanom Evrope 2016 in znastopom flavtistke Klare Kikec.

Aruena Dinić

Proslava dneva Društva Sava 2018

V soboto, 23. junija 2018, je Društvo Sava proslavilo svojo 17. obletnico. Proslava je bila organizirana v slovesni

dvorani Skupščine občine Vračar. Najprej nas je z uvodno besedopozdravil predsednik društva gospod Saša Verbič, za njim pa nas je s toplimi besedami nagovorila predstavnica občine Vračar, gospa Nataša Mijatović, članica občinskega sveta. Bogat program je obsegal veličasten koncert zbora The international Belgrade singers in nastop dirigentke Olge Miličević, ob klavirski spremljavi Višnje Dimitrijević. Sledila je projekcija dokumentarnega filma o Jožetu Plečniku režiserke Olivere Pančić z naslovom »Golijati sa Crvenog krsta«. Proslava je zaokrožila otvoritev razstave o Jožetu Plečniku avtorjev Marije Vaude in Nikole Pilipovića. Skozi večer nas je popeljal naš član in mladi igralec Nebojša Rako. Ob zaključku večeraje številčna publika imela priložnost, da se družijo in uživa v pogostitvi ob otvoritvi razstave in izidu nove številke Biltena Društva Sava.

Ivana Mandić

V tej številki Biltena objavljamo besedilo:

INTERVJU SAŠE VERBIČA, PREDSEDNIKA DRUŠTVA SAVA ZA PORTAL REČ NARODA

Saša Verbič je rojen 6. marca 1948 v Beogradu. Študiral je v Ljubljani na Fakulteti za "Splošno kemijsko tehnologijo in naravoslovje" Univerze v Ljubljani. Diplomiral je leta 1972. Do leta 1974 je delal v gospodarstvu. Od leta 1974 do 1992 je delal v državni upravi SFRJ kot posebni svetovalec Zveznega ministrstva za notranje zadeve. Od leta 1992 do leta 2003 je ponovno delal v gospodarstvu. Od leta 2003 do leta 2013 je v celoti zavezan delu v športu. Je sedanji predsednik Društva Slovencev "Sava" v Beogradu in predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji.

Z Verbičem o manjšinskih pravicah

Nacionalni svet Slovencev združuje pripadnike slovenske skupnosti v Srbiji, tako posameznike kot združenja, kar prispeva k ohranjanju nacionalnih posebnosti in bogati vsebine Srbije na vseh področjih družbenega življenja. O konkretnih dejavnostih in stopnji uresničevanja pravic manjšin smo se pogovarjali s predsednikom Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine Sašo Verbičem:

Kateri so najpomembnejši elementi narodne identitete Slovencev v Srbiji in koliko so ti dostopni mlajšim generacijam?

– Za ohranjanje narodne identitete je vsekakor najpomembnejši jezik, zatem pa kultura in tradicija. Učenje slovenskega jezika z osnovami kulture je organizirano v slovenskih društvih po celem območju Srbije, izvajajo pa ga učitelji, napoteni s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije. Nacionalni svet Slovencev se prav tako ukvarja z ohranjanjem kulturne zapuščine ter s sodobno ustvarjalnostjo pripadnikov slovenske skupnosti v Srbiji, ki jo v manjšem številu predstavljajo neposredni izseljenci, v večjem delu pa njihovi potomci.

Kakšno vlogo igra obstoj številnih združenj Slovencev in v kakšnem odnosu so ti z Nacionalnim svetom?

– Slovenci so na teh območjih prisotni približno 200 let in so prihajali v različnih obdobjih, predvsem individualno – kot strokovnjaki za rudarstvo in druge tehnične stroke. Zato je

slovenska populacija v Srbiji razpršena po celem območju države, in sicer gre v glavnem za urbano populacijo. Edino organizirano priseljevanje se je dogajal neposredno po drugi svetovni vojni, med letoma 1946 in 1948, ko je bilo v okolico Vršca naseljenih 4.000 kmetov iz pasivnih območij Slovenije.

– Slovenci so se v svojem novem okolju organizirali v društva, da bi ohranili jezik in običaje. Trenutno je v Srbiji aktivnih 15 društev. Nacionalni svet je krovna organizacija teh društev in jim pomaga pri njihovem delovanju.

Kako ocenjujete možnosti Slovencev, da v Srbiji uveljavijo svoje manjšinske pravice?

– Slovincem, enako kot tudi vsem drugim narodnim manjšinam v Srbiji, zakon o zaščiti človekovih in manjšinskih pravic omogoča pravico do kulturne samouprave. Ti jo uresničujejo prek nacionalnega sveta, ki je predstavniško telo slovenske skupnosti. Slovenski jezik je bil letos vključen v šolski sistem Srbije kot izbirni predmet v osnovnih šolah, na kar smo še posebej ponosni.

Kakšna so vaša priporočila za izboljšanje konkretnega stanja?

– Struktura slovenske populacije je takšna, da nas večina živi v urbanih okoljih in dosegamo visoko stopnjo izobraženosti. Ker ne obstaja jezikovna prepreka, smo Slovenci dobro integrirani v srbsko društvo. Kar se tiče gnotnega stanja, pa delimo usodo svojih soprobec.

Ali se kaj razmišlja o ukrepih, ki bi vsaj upočasnili depopulacijo slovenskega prebivalstva v Srbiji?

– Tudi v tem pogledu si usodo delimo z večinskim narodom. Očitno spremembe, ki so nastale v zadnjih 20-ih letih v svetu in tudi v Srbiji, vplivajo na nataliteto. Negotovost zaposlitve, vse daljši delovni čas (uraden in neuraden), težji pogoji za pridobitev stanovanjskih kreditov, vse to vpliva na zmanjšanje populacije, tako v naši narodni manjšini kot v večinskem narodu.

<https://recnaroda.co.rs/sa-verbicem-o-manjinskim-pravima-z-verbicem-o-manjinskih-pravicah/>

DRAGOMIR ZUPANC, NAGRAJENEC Z "ZLATIM JAVORJEM" ZA PRISPEVEK KINEMATOGRAFIJI

Na letošnjem "Jahorina Film Festivalu", ki je trajal od 26. do 29. septembra, v kategoriji kratki igrani film, nagrada "Zlatni javor", za celoten prispevek kinematografiji, je dodeljena režiserju Dragomirju Zupancu, našemu pomembnemu članu in predsedniku Društva Sava ter predsedniku Odbora za kulturo Društva Sava. Na festivalu je sodeloval z dokumentarnim filmom "Život i sećanje – Nuša i Rene Gerden", ki predstavlja filmsko zgodbo o beograjski Slovenki, najstarejši članici Društva

Slovencev v Beogradu, Društva Sava in ustanovitelju ženskega pevskega zbora Pojoča družba.

"Jahorina Film Festival" je stalna manifestacija v področju kulture, ki se odvija na Palah, enkrat na leto in se začne v zadnjem tednu septembra. Hkrati se odvija tako domači kot tudi mednarodni tekmovalni filmski festival umetnostnih izdelkov v oblasti kratkega igranega, dokumentarnega in kratkometražnega filma izdelanega s tehniko filmskega ali video (elektronskega) zapisa.

Ivana Mandić

OTROŠKI KOTIČEK

KVIZ ZA OTROKE V NIŠU - GREMO V SLOVENIJO 2018

10. novembra 2018 smo se v Niškem kulturnem centru že desetič zapored družili in tekmovali v poznavanju Slovenije ter slovenščine. Letošnja tema kviza so bila oblačila, materiali in moda.

Kviz je pripravil in vodil Darko Hederih, njegov pomočnik pa je bil Pavle Ravnohrib, oba iz Slovenije. Kot tekmovalci so se ga udeležili člani društev Slovencev po Srbiji, otroci dop. pouka slovenščine iz Subotice, Novega Sada, Beograda, Smedereva, Kruševca, Niša in gostje iz Banjaluke. Sestavili so osem ekip. Društvi Slovencev Sava in France Prešeren sta imeli vsaki po dve ekipi, v vsaki ekipi pa sta tekmovala dva učenca.

Po uvodnem nagovoru domačinov, je žreb odločil nasprotno pare, zatem se je tekmovanje se je lahko pričelo.

Za beograjsko društvo sta tekmovali, kot Ekipa B, dekleti Jana in Maja.

Kot Ekipa A pa Andrej in Dunja, ki sta osvojila tretje mesto. Čestitamo!

Zmagala je ekipa iz Banjaluke. Drugo mesto pa so osvojili tekmovalci iz Subotice. Vsi tekmovalci so pokazali zavidljivo znanje slovenščine in veliko borbenost.

Po končanem tekmovanju je sledila pogostitev in druženje. Zadovoljni z udeležbo in gostoljubjem domačinov, so se nekateri udeleženci pred odhodom domov sprehodili še po sončnem Nišu in si ogledali Narodni muzej.

Tatjana Bukvič

POLETNA ŠOLA SLOVENSKEGA JEZIKA V MURSKI SOBOTI – TABOR RAZIŠČIMO SLOVENIJO

Junija 2018 se je kar pet otrok iz Društva Slovencev Sava udeležilo Tabora raziščimo Slovenijo.

Šolo sofinancira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, organizira pa Zavod RS za šolstvo v sodelovanju s Centrom za šolske in obšolske dejavnosti.

V dopoldanskem času se udeleženci učijo slovenščino,

ob popoldnevh in med vikendom pa zanje organizirajo ustvarjalne, športne in druge družabne dejavnosti, ob katerih spoznavajo značilnosti Slovenije in njenih regij.

Svoje vtise bivanja in učenja so otroci strnili v spodnjem zapisu.

Tatjana Bukvič

Imel sem posebno sobo. V njej sem bil sam. Spal sem v postelji za dva. Kopalnico pa sem delil z Andrejem in Matejem iz Beograda.

Đorđe, Smederevo

Veliko smo se učili, vsak dan kar po štiri ure. Preveč. Učitelji so bili prijazni. V skupini sem bila z učenci, ki sem jih poznala že od prej, nekaj je bilo novih. Najraje sem se družila z Milo iz Kruševca.

Ksenija, Smederevo

Najbolje sem se imel na bazenu. Lahko smo skakali v vodo z roba bazena in se spuščali po toboganu. Enkrat smo se na toboganu vsi zaleteli en v drugega.

Andrej, Beograd

Imeli smo veliko športnih aktivnosti: nogomet, odbojko, košarko ... Žal ni bilo dovolj koles za vse, zato nismo kolesarili. Jaz rada kolesarim.

Dunja, Beograd

Vozili smo se s splavom in si ogledali mlin na Muri. Mlin še vedno melje moko. V centru Murske Sobote smo videli znamenite in stare stavbe ter cerkve.

Bilo nam je lepo in radi bi se vrnili še kdaj.

Đorđe, Ksenija, Andrej, Dunja in Matej

TRINAJSTA MAVRICA V SUBOTICI

Že trinajstič zapored so v Društvu Slovencev Triglav iz Subotice pripravili kulturno prireditev za otroke z naslovom MAVRICA.

Prireditve so se udeležili tudi učenci, ki obiskujejo dop. pouk slovenskega jezika in nekateri starši iz Društva Slovencev Sava. V soboto, 13. 10. se jih je skupaj z učiteljico Tatjano v Subotico odpravilo kar 19. Obetal se je lep sončen dan.

V velikem pričakovanju in manjšem vznemirjenju nastopajočih, smo pravočasno prispeli na kraj dogodka, v objekt Ergele na Kelebiji (blizu Madžarske meje), kjer so nas sprejeli prijazni gostitelji.

Nastopali so otroci, učenci pouka slovenščine iz različnih društev Slovencev po Srbiji. Nastopajoča dekleta

iz našega društva: Jelena, Jana in Maja so prejela priznanja in čokolado. Po prijetnem in zelo raznolikem kulturnem programu je sledilo družabno druženje ob kosilu in po njem. Otroci so se lahko preizkusili v jahanju, se popeljali s kočijo ali raziskovali v jesensko obarvani okolici.

Na poti nazaj v Beograd, smo se ustavili še v sobotškem Živalskem vrtu Palič.

Polni doživetij, vtisov in hvaležnosti organizatorjem smo se vrnili domov. Vsi prisotni smo se strinjali, da je bila to ena najlepših poti in druženj z rojaki. Zahvaljujemo se Društvu Sava, da nam je omogočilo brezplačen prevoz. Največja zahvala in pohvala pa je v našem imenu namenjena organizatorjem srečanja Mavrica in Društvu Slovencev Triglav.

Tatjana Bukvič

MIKLAVŽEVANJE

KUKAM SKOZI OKENCE, ALI MIKLAVŽ K NAM ŽE GRE.
SE KAPICA NJEGOVA K NAM PREMKA?
NE, TO JE VRH CERKVENEGA ZVONIKA.
NJEGOV NAHRBTNIK JE ZDAJ TO?
NE, TO PRED HIŠO JE DREVO.
V DOGO BRADO JE VES BEL?
NE, TO JE STORŽ POLEDENEL.
ŠKORNJI SO NJEGOVI, BRŽ POVEJTE?
NE, SOSEDOVI SO, KAR POGLEJTE.
TAM NEKDO POMAHA MI.
OJ, MIKLAVŽ, SAJ TO SI TI!

V nedeljo, 16. 12. nas je v Društvu Slovencev v Beogradu obiskal sveti Miklavž. Otroci so ga nestrpno čakali, saj so zanj in za starše pripravili nastop. Da so bili pridni, je Miklavž vedel, to pa so potrdili tudi starši in učiteljica. Miklavž je z angelovo pomočjo otroke obdaril s sladkarijami in knjigo. Po nastopu pa smo se pogostili še z že tradicionalno pripravljenimi Nušnimi ptički.

ČLANICA NAŠEGA DRUŠTVA JE V SVOJI ŠOLI PREDSTAVILA ANTONIJO JAVORNIK

Beograjska osnovna šola Jovan Sterija Popović je že vrsto let pobratena z osnovno šolo Metlika. Vsako leto šoli ohranjata stike z gostovanji učencev in z udeležbo na športnih in kulturnih prireditvah ob dnevnih šol.

Letošnjega oktobra je beograjska šola praznovala svoj dan s prireditvijo, na kateri so imele imeniten nastop tudi članice šolskega pevskega zbora iz metliške osnovne šole. Domačini so pripravili pestro predstavo, posvečeno obletnicam pomembnih zgodovinskih in družbenih dogodkov. Najpomembnejša med njimi je stoletnica konca prve svetovne vojne.

V dramskem recitalu je 6 učenk predstavilo 6 junakinj srbske vojske, med katerimi je bila tudi Antonija Javornik iz Maribora, prostovoljka, vojakinja in bolničarka. To srbsko heroino slovenskega rodu je uprizorila članica našega društva Dunja Skupek.

Dunja, čestitamo ti na lepem nastopu.

Ljubo Skupek

DELAVNICA PEKE PRAZNIČNEGA PECIVA

V soboto, 8. decembra je bila v Društvu izpeljana delavnica peke tradicionalnega slovenskega peciva, v kateri so sodelovali otroci dop. pouka slovenskega jezika.

Pridružila sem se ženskam v kuhinji in se ponudila kot pomočnica. Gospa Nuša je mesila testo za pripravo ptičkov. Gospa Marija je pripravila testo za parkeljne. Zelo sem bila zadovoljna, da sem lahko opazovala njuno delo. Kuharici sta bili dobro razpoloženi, vladalo je prešerno vzdušje, videlo se je, da sta uigran tim. Svetlana in Aca sta se nam pridružila malo kasneje. Nastala je gneča, a vseeno je vse teklo po planu. Otroci so najprej oblikovali ptičke, nato parkeljne in še flancate. Sodelovalo je veliko otrok in vsi so bili pridni. Tekmovali so, kdo bo prvi, kdo bo lepše oblikoval ptico. Nič ni lepšega od otroškega veselja.

Na koncu smo vsi uživali v okušanju še toplega peciva. Otrokom so bili najboljši flancati. S polnimi želodčki in z nasmehom so otroci okrasili smrečico.

To soboto sta moja otroka potovala domov v Smederevo malo utrujena. A v njunih očeh sem videla zadovoljstvo. Že takrat sem vedela, da sta preživela dan, ki se ga bosta še dolgo spominjala in o njem pripovedovala. Vsi smo bili po svoje srečni.

Ikonija Popović

ZAKLJUČNA PRIREDITEV ŠOLSKEGA LETA ZA MLAJŠE UČENCE DOP. POUKA SLOVENŠČINE

V nedeljo, 10. 6. 2018 smo se v prostorih Društva Slovencev Sava učenci, starši, gosti, predsednik skupnosti in učiteljica poslovili od pouka za to šolsko leto.

Otroci so pripravili bogat program. Najmlajši: Matjaž, Jovan, Neda, Jelena, Nataša, Tijana, Maja, Đorđe, Ksenija, Lucija so se predstavili z recitacijami, malo starejši: Dunja, Andrej in Maja pa s kratko igro. Na koncu je zapela še Marija.

Nastopajoče je skupnost nagradila s sladkarijami, učiteljica pa vse učence s pohvalo. Prisotne je nagovoril predsednik, Saša Verbič ter je pohvalil njihovo prizadevanje za učenje slovenskega jezika, jezika njihovih prednikov.

Učiteljica se je v imenu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS ter v svojem imenu lepo zahvalila skupnosti za podporo pri organizaciji kulturnih prireditev in različnih projektov. Prav tako se je zahvalila Nebojši Raki, ki je odlično in ustvarjalno vodil mlade učence skozi igro do jezika, ter nazadnje še staršem, ker skrbijo, da otroci redno obiskujejo pouk.

Tatjana Bukvič

DOPOLNILNI POUK SLOVENSKEGA JEZIKA V DRUŠTVU SLOVENCEV SAVA

Dopolnilni pouk slovenščine v tujini organizira in financira Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo. Cilj dopolnilnega pouka je ohranjanje in razvijanje slovenščine pri Slovencih po svetu, krepitev njihove slovenske identitete, pripadnosti slovenskemu narodu ter stikov z matično domovino.

Pouk poteka v prostorih na Terazijah 3, v Beogradu in v Kostolcu na Srednji strokovni šoli Nikola Tesla.

Organiziran je v ločenih skupinah za otroke in odrasle učence. Sestajajo se ob torkih, sredah, četrtkih in sobotah, vse skupaj kar 15 šolskih ur na teden.

Otroci in mladostniki so razdeljeni v tri skupine in tako je pouk organiziran glede na njihovo starost in predznanje jezika. Odrasli učenci, ki zlasti utrjujejo znanje in poznavanje Slovenije, slovenske kulture in običajev, v nadaljevalni in

izpopolnjevalni skupini pa tudi znanje jezika, se sestajajo ob četrtkih zvečer. V skupine so razdeljeni glede na nivo znanja oz. število let učenja. Ob sredah se jezik učijo odrasli učenci, ki so začetniki. Pouk slovenščine se izvaja tudi v Kostolcu. In to ob torkih zvečer.

Poleg učenja jezika se udeleženci dopolnilnega pouka srečujejo z različnimi vidiki slovenstva, kot so spoznavajo zgodovinske, geografske, sociološke, etnološke in etnografske prvine, ki so oblikovale narod in prispevale k njegovi celoviti podobi, njegovi samobitnosti. Cilje, poleg učenja pri pouku, dosegajo na različne načine: preko delavnic in predavanj ter projektov, ki jih izvajajo priznani predavatelji, umetniki iz Slovenije ali člani Društva Sava, Poletnih šol jezika v Sloveniji, Ekскурzij v Slovenijo, s sodelovanjem na mnogih manifestacijah Slovencev po Srbiji ...

Vabljeni k pouku slovenskega jezika v Društvo Slovencev Sava.

Dodatne informacije so na voljo v društvenih prostorih ali pri učiteljici Tatjani Bukvič (tatjana.bukvic@guest.arnes.si, tel.: 063 743 9380).

ZAKLJUČEK POUKA SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE ZA ODRASLE UČENCE V KOSTOLCU IN V BEOGRADU

Ob zaključku letošnjega šolskega leta se je učiteljica Tatjana v imenu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS in v svojem imenu lepo zahvalila naši skupnosti za podporo pri organizaciji kulturnih prireditev in različnih projektov. Zahvalo je naslovila tudi nekaterim zaslužnim članom in učencem, ki so ji pri delu pomagali, da bi bil pouk bogatejši in čim bolj zanimiv.

Poudarila je, da je dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture v Srbiji pomemben in potreben. Če ne drugega vsaj tistim, ki so se za učenje zavestno odločili, saj ponuja možnost, da se naučijo slovenščine, ozavestijo slovensko tradicijo ter spoznajo moderno Slovenijo, članico evropske družine. V primeru mlajših učencev je to navsezadnje tudi jezik njihovih prednikov. Kar pa niti ni edino bistvo. Gre za jezike bratskih kultur, kultur z bogato skupno zgodovino, zaradi katere je še toliko bolj pomembno, da spoštujemo

naše medsebojne podobnosti in sorodnosti, prav tako pa tudi razlike.

Poleg ustne zahvale je učiteljica vsem rednim učencem razdelila uradne Pohvale.

Formalnemu delu druženja je sledilo še neformalno. S šansonom S. Makarovič nam je srce ogrela Dušanka. Mize so bile polne dobrot; v Kostolcu je dišala Draganina potica, v Beogradu pa jo je pripravil Dušan. Nazdravili smo s kozarcem domačega vina in zapeli Avsenikovo pesem 'Stari čebelar' (<https://www.youtube.com/watch?v=Owa6vJRnYfc>).

V prijetnem vzdušju smo se poslovili z obljubo, da se bomo v septembru zopet srečali.

Tatjana Bukvič

DOBRODOŠLI MED NAS!

Vsaka skupnost ima svoje praznike, ki se jih njeni pripadniki že vnaprej veselimo – spomladi slavimo ženske in mame, poleti obletnico ustanovitve društva, jeseni dobro letino, pozimi

pridne otroke in še toliko drugega. Vmes pa se vsako leto zgodijo še mnogi drugi veseli, srečni dogodki, kakršni so tudi rojstva otrok, novih članov društva. Ker skupne sreče ni nikdar preveč, tokrat uvajamo novo rubriko Biltena, v kateri pristrčno pozdravljamo prihod novih ljudi na ta svet in med nas.

26. avgusta 2018 se je rodila LARA JOVANOVIĆ, zdrava in vesela deklita. Želimo ji vse najboljše in iz srca čestitamo njenim staršem MILENI SPREMO in BORISAVU JOVANOVIĆU.

Če je tudi vašo družino obogatilo novo bitje, vas pozivamo, da nam to sporočite, da se bomo lahko veselili z vami.

Mala Lara

SLOVENSKE PESMI

Še kıklco prodala bom

Še ki - kl - co pro - da - la bom za slad - ko vin - ce da - la bom. Ne
5
grem do - mov ne grem do - mov sem žej - na pre mo - čno.

© 2009 Anica Sabo

Še jančico prodala bom,
za sladko vince dala bom.
Ne grem domov, ne grem domov,
sem žejna premočno.

Še čevljičke prodala bom,
za sladko vince dala bom.
Ne grem domov, ne grem domov,
sem žejna premočno.

SLOVENŠČINA SKOZI GLEDALIŠČE

Slovenščina skozi gledališče je delavnica, kjer se učenci na zabaven način in principe gledališke igre učijo slovenskega jezika. Skozi dialoške scene, recitacije, improvizacije in imitacije učenci uporabljajo slovenščino kot orodje, ki ga bodo posledično tudi lahko uporabljali v vsakdanjem govoru. Ura je sestavljena iz treh delov. V prvem delu skozi različne vaje glasa in telesa se učenci pripravijo na uro. Tu tudi vključimo imitacije. V drugem delu beremo besedila in pesmi katere bomo uporabljali kot izhodišče. Tu se naučimo pravilne izgovorjave, poskušamo razumeti besedilo, saj le tako lahko vemo, v kateri smeri se mora določena scena oz. recitacija premikati. Nato v tretjem delu poskušamo oživeti, skozi improvizacijo,

to sceno oz. recitacijo na "odru". Ta del je seveda najbolj zabaven, saj tukaj učenci uporabljajo svojo domišljijo. Z različnimi premikanji in glasovi prikažejo to sceno tako kakor si jo oni predstavljajo. Seveda skozi vsako sceno sodelujejo tudi ostali učenci, ki se aktivno vključijo v pogovor. Tu vsi povedo kako oni vidijo sceno, povedo kaj je dobro in tudi kako bi oni na drugačen način sceno prikazali. Ves čas seveda uporabljamo slovenščino kot orodje sporazumevanja.

Delavnica je namenjena vsem, ki skozi druženje in igro želijo izboljšati svoje znanje slovenščine. Ni pomembno na kateri stopnji znanja ste, pomembno je samo to, da imate željo, da se naučite nekaj novega. Prejšnje leto smo zabeležili

odlične rezultate. Učenci so napredovali v svojem znanju in kar je še bolj pomembno tudi bolj sproščeno so začeli uporabljati slovenščino v sporazumevanju. Kot učitelj sem izredno ponosen na svoje učence, saj vse to ne bi bilo vidno, če se na prvem mestu oni sami ne bi trudili.

Zaradi tega smo se odločili, da ponovimo delavnice tudi letos. Delavnice se bodo začele januarja 2019 in bodo trajale vse do konca junija. Odvijale se bodo vsak teden v prostorih društva Sava.

In kot novost tokrat bomo imeli poleg mlajše skupine tudi skupino za starejše. Vse dodatne informacije bodo pravočasno objavljene. Vse pa vas vabim, da se vključite v delavnice in upam, da se vidimo v čim večjem številu.

Nebojša Rako

POČASTITEV SPOMINA MRTVIM SLOVENCEV

V družinah s slovenskim priimkom ali slovenskim poreklom živi danes v Kostolcu okoli 250 ljudi. Slovenci so imeli (in še imajo) vidno vlogo pri nastajanju Kostolca, rudnika in termoelektrarn. Med njimi so rudarji, inženirji, tehnologi, iznajditelji ... Opazen je njihov vpliv na področju znanosti, kulture in politike. Po dokumentih, ki so jih zbrali potomci Slovencev iz Kostolca, ki so danes aktivni člani Društva Slovencev iz Beograda, je razvidno, da so se prvi slovenski prišleki naselili v teh krajih že med 2. svetovno vojno. Drugi val Slovencev je prišel in ostal med letom 1974–1984. Med njimi je bilo največ medicinskih in prosvetnih delavcev. V Kostolcu sta po znanem in za mesto zaslužnem Slovincu, Karlu (Dragu) Kobalu, poimenovani osnovna šola in glavna ulica. Ob prazniku, dan spomina na mrtve, so člani Društva Sava iz Kostolca v spomin na Slovence, ki so pokopani v skupnem grobišču v Požarevcu, položili cvetje ter prižgali svečo pred kamnitim obeležjem. S tem so počastili spomin na svoje prednike in proslavili svoje mednarodno poreklo – to je namreč dan, ko se ne le spominjamo preteklosti, pač pa hvaležno pritrldimo sedanjemu trenutku, trenutku živih.

Saša Radić, predsednik Slovencev v Kostolcu

Poziv članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi »Sentiment«

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblaci...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (sava-si@eunet.rs).

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, o jeziku, z jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, o dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,

tri jezike, o treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

Pisava tujk

Kadar imamo dobro domačo besedo, ne potrebujemo tujk. Vendar so tujke v vsakem kulturnem jeziku neizogibne, saj jih narekuje potreba. Jezik sproti ne more sloveniti izrazov, ki jih prinaša moderna znanost, in si tudi ne more privoščiti, da bi se odmaknil v nekakšno skrajno osamljenost ter izgubil stik s svetom. Ko se tujka prvič prikaže, nastopa še v tuji pisavi in v tuji izgovorjavi. Ščasoma si jo jezik prilagodi, vendar v tem ni dosleden, ker sprejema tujke iz različnih virov. V slovenski pisavi se je ustalila naslednja raba:

1. Besede, ki se v izvorniku končujejo na nemi -e, dobijo večinoma obrazilo -a: afera, renesansa, antanta, reportaža.

2. Samoglasniške skupine pišemo brez vmesnega -j-, če besedo čutimo kot tujko; vmesni -j- pa pišemo če čutimo da je beseda domača, vedno s končnico -ija, oz.-eja: dialektični materializem, socialen, diagonala — milijon, špijon, — kemija, materija, orhideja.

3. Črko x pišemo kot ks, zveneči s kot z, dvojne soglasnike poenostavimo: maksimum, seksualen, tekstil — filozofija, precizen, konzul — iluminacija, asesor, komisija.

4. V knjižnih tujkah pišemo sp, st, v ljudskih šp, št: konstrukcija, specifičen, instanca — študent, špirit, štipendija. Vendar je treba pomniti, da besede nenehno prehajajo iz knjig in časnikov med ljudmi.

Prevzeto iz Slovenske slovnice, Avtorji: Dr A. Bajec, Dr. R. Kolarič, Dr. M. Rupel

https://www.amebis.si/slovnice/downloads/BAJEC_idr_1956_Slovenska_slovnica.pdf

Pripravila: Danijela Stojnić

SV. MARTIN, ZAVETNIK BLAGOSTANJA – PRAZNOVANJE V DRUŠTVU SAVA

Ob prazniku velikega zaščitnika vina, vinarjev in dobre letine smo se v Društvu Sava na Terazijah zbrali mnogi člani in prijatelji društva.

S svojo prisotnostjo sta nas posebej počastila nj. ekscelenc, g. Stanislav Hočevar, nadškof beograjski, in Roman Waixler, namestnik veleposlanika R. Slovenije v R. Srbiji.

Program so nam s svojimi šalami, zgodbami in glasbo srčno napolnili naši nepogrešljivi Ivan Debeljak, Kvartet Sava in Pojoča družba. Pa jim nismo pustili solirati – vsi smo pritegnili k petju, kasneje pa so nas naše dobre žene razvajale z martinovo pojedino, klobasami, kislim zeljem in seveda rujnim vincem.

Tanja Tomazin

Za vso pomoč se pristrčno zahvaljujemo:

**Urdu Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu**

**Ministrstvu za izobraževanje, znanost in
šport Republike Slovenije**

**Nacionalnemu svetu slovenske narodne
manjšine**

ČLANICA DRUŠTVA „SAVA“ NA SARAJEVO FILM FESTIVALU

Avgusta 2018 se je članica Društva Slovencev „Sava“ Dragana Majstorović rade volje odzvala povabilu za sodelovanje v Programu prostovoljstva „Ja volim film“ v okviru Sarajevo Film Festivala (SFF). To ji je bilo prvo sodelovanje na SFF-u, kjer je imela priložnost 'iz prve roke' videti svetovne filmske zvezde, kot si tudi premijerno ogledati številne filme, ki so bili strokovno izbrani od strani žirija.

Zahvaljujemo se gđc. Verici Džindo iz Društva Slovencev „Cankar“ iz Sarajeva na partnerstvu v organizaciji in zagotovitvi prenočišča za naše člane, ki bi želeli sodelovati v Programu.

Vabimo vse zainteresirane člane, da tudi v prihodnosti sledijo SFF-ju in sodelujejo v Programu prostovoljstva „Ja volim film“!

Aurena Dinić

NAŠA SLOVENSKA POTICA 2018

Predstavniki slovenskih društev v Srbiji, med katerimi so bili tudi iz beograjskega Društva Sava so se, tudi letos, oktobra zbrali na deveti manifestaciji Naša slovenska potica, ki jo je organiziralo Društvo Slovencev Kula iz Vršca. Veliko število članov slovenskih društev in rekordno število pripravljenih potic – kar čez 20- priča, da je dogodek postal tradicionalen. Naloga štiri-članskega žirija ni bila nikakor lahka, namreč bilo je treba izbrati med veliko različnimi okusi in nadevi. Zmagala je orehova potica, ki jo je pripravila Nada Domazet iz Društva Planika iz Zrenjanina. Drugo mesto je pripadlo makovi potici iz Društva Brata Jenko, iz Leskovca (Filip Hajdanović), tretje pa Društvu Slovencev Emona, iz Rume (Marija Djukić). Tudi gostom ni bilo lahko, namreč po okusnem kosilu so mogli poskusiti še najbolj znano slovensko sladico.

Za prijetno vzdušje in druženje so domačini poskrbeli z primernim glasbenim in recitatorskim programom. Največ

pozornosti so odnesle najmlajše učenke dopolnilnega pouka slovenščine iz Vršca, ki so izvedle predstavo Pekarna potička ter učenke, članice folklorne skupine OŠ Moša Pijade, iz Gudurice, z izborom ljudskih iger. Male igralce je pripravila Rut Zlobec, učiteljica slovenskega jezika, koreograf pa je bil Zoran Dimković iz KUD Vinogradi. Po podelitvi nagrad in zahval so gostje obiskali nove prostore Društva Kula, v Ulici Vaska Pope 14, v katerih se je nadaljevalo druženje, izmenjava vtisov in načrtovalo medsebojno sodelovanje ter obiske.

Vse pohvale vodjam in članom Društva Slovencev Kula v Vršču, ki že vrsto let vzdržujejo raven manifestacije ter na najboljši način promovirajo, ne le tradicionalno slovensko kulinariko, temveč tudi slovensko nacionalno skupnost v Srbiji.

Biljana Milenković-Vuković
Prevod Zorko Branko

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Krompirjeva juha z mlekom

Sestavine: 1 ½ kg krompirja, koren peteršilja, malo čebule, malo zelene, 8 dag masla ali margarine, 1 L mleka

Olupljen krompir in jušno zelenjavo skuhamo v slanem kropu, pretlačimo in zalijemo z vrelim mlekom. V juhi raztopimo maslo ali margarino ter postrežemo.

Krompir in zelenjava lahko ostanejo tudi nepretlačeni, tako da jih samo narežemo na majhne kocke.

Prevrnjeni ohrovt

Sestavine: 2 kg ohrovt, 15 dag slanina, 15 dag šunke, sol, muškadni orešček, juha, 5 dag parmezana

Očiščene ohrovtove glavice razpolovimo in zložimo v kozico, ki je obložena s slanino in rezinami šunke. Posolimo, odušavimo in obložimo s slanino in šunko. Ponovno pokrijemo z ohrovtom. Prilijemo juho in damo v pečico. Pečeno obrnemo na velik krožnik in jo posujemo s parmezanom.

Vlečena riževka

Sestavine za testo: 70 dag moke, 3 dag masla, 1 rumenjaka, sol, mlačna voda

Sestavine za nadev: 30 dag riža, 10 dag sladkorja, 1 L mleka, vanilija, sol, 2 dl pregrete smetane, limonina lupinica, cimet, 4 jajca, 12 dag masla

Naredimo vlečno testo ter ga pustimo počivati. Riž kuhamo v vrelem mleku. Skoraj kuhanemu rižu dodamo sladkor, vanilijo in sol. Kuhanega ohladimo, mu dodamo smetano, limonino lupinico, cimet in rumenjake; dobro premešamo in nazadnje dodamo še trd sneg narejen iz beljakov. Testo razvlečemo, debele okrajke odrežemo. Ko se posuši, ga poškopimo s topljenim maslom, do polovice ga premažemo z riževim nadevom in zvijemo. Položimo v pekač in pečemo v srednje vroči pečici približno 1 uro.

Pripravila: Danijela Stojnić

POJOČA DRUŽBA

ŽENSKA PEVSKA SKUPINA KALINA

Ženska pevska skupina Kalina, iz Ilirske Bistrice, je v letu 2016 obeležila 10. obletnico delovanja. V teh letih so pevke imele lepo število samostojnih koncertov. Vsako leto sodelujejo na Občinski reviji pevskih zborov in skupin Občine Ilirska Bistrica. Udeležence so tudi na Taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični in kot prave Primorke tudi na Reviji pevskih zborov Primorska poje.

Želja njihove umetniške vodje, akademske glasbenice ga. Janje Konestabo je, da z resnim in odgovornim delom pokažejo pevsko kulturo, vrednost pete pesmi ter srčnost in bogatost, ki jo pesem ponese v družbo, skupnost ali dogodek. Pevski program skupine so slovenske ljudske pesmi, vsekakor pa jim nobena pesem ni tuja. Vsako pesem rade zapojejo, saj kadar zmanjka besed, je tu pesem, ki pove vse. Ponosne so na njihovo prvo zgoščenko z naslovom Roža na vrtu. Tako so pevke kronale in podarile del svoje preproste slovenske pesmi tudi na ta način.

Ženska pevska skupina je v svojih letih delovanja ponela pesem tudi izven naših meja. Gostovale so v Madridu, kjer so bile gostje slovenskega veleposlanika, v Berlinu pri slovenski katoliški misiji. Odzvale so se povabilu slovenskega združenja Triglav iz Bitole, kjer so pripravile nepozaben koncert, prav tako pa tudi pri zamejskih Slovencih v Italiji in na Hrvaškem.

Letos so pevke navezale stik s Pojočo družbo iz Beograda. Sprejele so povabilo in zadnji vikend v septembru obiskale slovensko Društvo Sava v Beogradu. V soboto so pripravili koncert v njihovi dvorani na Terazijah. Bil je čaroben, čustven in nepozaben večer s prepevanjem, povezovanjem in objemi. Pojoči družbi se zahvaljujejo za topel sprejem in na prelepem druženju.

Elka Možina

NASTOP "POJOČE DRUŽBE" V NOVOSADSKI SINAGOGI

Od 8. do 10. novembra 2018 je DS Kredarica organiziralo VI. Dneve slovenske kulture, tridnevno manifestacijo, na kateri so sodelovala slovenska društva iz Srbije ter SUO J. Špringer iz Kaknja iz BIH in Slovenski dom KPD iz Reke iz Hrvaške. Kot posebni gostje iz Slovenije sta sodelovali KD Korte iz Kort pri Izoli in KD Anbot iz Pirana.

Na zaključni prireditvi, tretji dan je bil Večer slovenske pesmi, koncert pevskih zborov in sicer MePZ DS Triglav Subotica, MePZ DS Planika Zrenjanin, Pojoča družba DS Sava Beograd, MePZ in MoPS DS Kredarica Novi Sad, ŽePZ KD Korte iz Kort ter nastop folklorne skupine Slovenski dom Članice "Pojoče družbe" so pod vodstvom Angeline Živanović (po priporočilu naše dirigentke Višnje Dimitrijević) s ponosom nastopile na tej veličastni prireditvi, tj. zaključnem koncertu

"Večer slovenske pesmi" v novosadski Sinagogi s pesmima "Kje so tiste stezice" in "Lepo moje ravno polje". Po nastopu so bile deležne navdušenega aplavza in obilo komplimentov za napredek v zadnjem letu. Uživale so tudi ob nastopu zgoraj omenjenih pevskih zborov in folklorne skupine, ki je izvedla belokranjske in gorenjske narodne plesne.

Po zaključku koncerta je DS "Kredarica" organiziralo druženje in okusno večerjo v Domu vojske, kjer je tudi donela slovenska pesem. Bila je tudi prilika za pristrčna srečanja med dolgoletnimi znanci, ki jih združuje pesem. KPD Bazovica iz Reke in nastop Orkestra ZUO J. Špringer iz Kaknja.

Pavla Milovanović

SEMINAR ZA ZBOROVODJE V ŠENTVIDU PRI STIČNI

V oktobru sem se v Šentvidu pri Stični udeležila seminarja za zborovodje. Predstavljen nam je bil program festivala slovenskih ljudskih, pa tudi novejših pesmi, ki bo potekal kot vedno junija meseca. Tako kot lansko leto, ko sem na seminarju bila prvič, sem se tudi letos veliko naučila, dobila sem koristne napotke v zvezi s programom in tudi bolj spoznala slovensko glasbeno dediščino.

Seminar je vodil dirigent Igor Svava. Predstavljeno nam je

bilo približno trideset pesmi namenjenih ženskim in moškim ter mešanim pevskim zborom.

Udeležba zborovodjev na seminarju je namreč pogoj za skupni nastop zborov iz Slovenije in iz zamejstva, saj je razen desetminutnega programa, s katerim se predstavi vsak zbor iz zamejstva posebej, prirejen tudi skupni koncert "Tabor slovenskih pevskih zborov". Nastopajo zbori iz Slovenije in iz zamejstva

skupaj, pojejo pesmi, ki so bile zborovodjem predstavljene že oktobra. Zato je prisotnost zborovodji na seminarju pogoj za nastop njihovega zbora na festivalu.

Torej "Pojoča družba" bo obogatila svoj repertoar s šestimi novimi pesmimi, nekatere so ljudske, druge avtorske, in se bodo z njimi predstavila na jubilejnim 50-tem Taboru slovenskih pevskih zborov. Nekateri so našim pevkam znane, toda aranžmaji so novi, kot na primer "Kol'kor kapljic, tol'ko let", ki je prirejena v izjemno zahtevni obliki, zaradi 50-letnice Tabora, jubileja.

Poleg "Pojoče družbe", ki je lani nastopila kot edini pevski zbor iz Srbije, bo letos nastopil tudi "Ekumenski moški zbor" iz Beograda. Že vrsto let sem njihov korepetitor, a je prijavljen na

mojo iniciativo. Zbor so osnovali Slovenci, davnega 1971 leta pri beograjski nadškofiji. Glede na dolgoletno delovanje in izreden profesionalizem tega kamernega ansamblenim, da je njihova udeležba pomembna. Obenem pa tudi morebitno sodelovanje s Pojočo družbo ni nemogoče.

Glede na svoje relativno bogate izkušnje v zborovskem petju, kot zborovodje in dirigenta, pa tudi v organiziranju festivala, moram zaključiti, da je Tabor v Šentvidu pri Stični eden najbolj organiziranih, dolgoletnih tradicij festivala ter je rariteta v današnjem času, kajti poteka v zelo majhnem mestu, v katerem se ob petju zbere na desetine ansamblov - okoli 2000 pevcev.

Višnja Dimitrijević, dirigent "Pojoče družbe"

Prevela iz srbsčine Neva Milovanović

NASTOP POJOČE DRUŽBE SAVA V SUBOTICI 2018

Oktobra 2018 je Pojoča družba Sava odpotovala v Subotico. Veselile smo se naših gostoljubnih domačinov, srečanju z drugimi zbori, ki so prišli iz Slovenije, in tudi našim dobrim prijateljem iz Novega Sada in Zrenjanina.

Vedno, ko nastopimo v Subotici, imamo priložnost da pojemo v najlepši hiši v Srbiji, to je Mestna hiša Subotice. To je kar tretja po vrsti zgrajena mestna hiša, njena izgradnja se je pričela 1908, interier pa so končali 1912. Gradili in okrasili so jovrhunski mojstri tistih časov, v stilu madjarske secesije. Zelo je pisana, s

številnimi stiliziranimi tulipani. Visoka je 76 m ter se nahaja v središču mesta.

Nastopale smo s štirimi belokranjskimi pesmimi, ena izmed njih je bila tudi 'Dekle na vrtu', skupaj z dirigentko Višnjom Dimitrijević. Sprejele smo veliki aplavz, ki nam je bil zelo všeč.

Kasneje so nas domačini pogostili in vsi skupaj smo rade volje peli slovenske pesmi.

V spominu so nam ostali lepi dogodki in stiki s Subotičani in znane melodije iz naše Slovenije.

Sonja Dinić Medurić

49. TABOR SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV

To leto je potekal 49. TABOR SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV v Šentvidu pri Stični. Prihod je predstavljal velik izziv za našo "Pojočo družbo Sava", saj gre za večinoma starejše dame, ki pa so vztrajale in dvakrat tedensko svoj prosti čas posvečale pevskim vajam, ki jih je odlično vodila dirigentka Višnja Dimitrijević.

Nastop je pomenil veliko zadovoljstvo, zaradi katerega se spleča vztrajati. Na programu smo imele tri pesmi za samostojni nastop: "Tam, kjer teče bistra Zila", "Dekle na vrtu" in na koncu "Serenada Beogradu", saj vse živimo v njem.

Prepričane smo, da so bili tudi poslušalci navdušeni, saj smo sprejele velik aplavz.

Posebna spodbuda za nadaljnje petje je bil skupni nastop na pevskem taboru, ko so se združili pevci iz Slovenije, Bosne, Hrvaške, Srbije, Avstrije in Italije. Nepozabni so trenutki z dirigentom Igorjem Švarom, ki nas vsakič znova navduši.

Hvaležni smo našemu predsedniku Društva Save, g. Saši Verbiču, in vsem institucijam, ki so nam finančno pomagale. Kjer je volja, tam je pot.

Najlepša hvala tudi organizatorjem in gostiteljem v Šentviški šoli.

Veslimo se 50. jubilejnega Tabora!

Sonja Dinić Medurić

MOJI SPOMINI – Sonja Dinić Medurić

Moji stari starši so prišli v Beograd s Primorskega dela Slovenije, iz Tominj pri Ilirski Bistrici, v času med dvema

svetovnjima vojnama. Mama je bila rojena v Beogradu leta 1929, moj stric – njen brat pa 1930. Dedka se ne spomnim, saj je umrl, ko sem bila še majhna. Spomnim se babice ki je bila z mano, ko sta starša hodila na delo. Zelo sem jo imela rada, saj je bila ljubezniva in nežna. Prava virtuoziinja v kuhinji. Zaradi nje sem se naučila kuhati in to še danes rada počnem. Ko sem bila otrok, nisem vedela, da pripravlja izjemne jedi, tipične za Slovenijo. Te so bile »na meniju« še posebej ob praznikih – potice, krostoli, fritoli ... so najlepše dišali, vse je bilo tako okusno, da se ni dalo meriti z ničemer daleč naokrog.

Moj brat je z družino in babico sprva živel v Mariboru, vendar jaz takrat še nisem

bila rojena. Mama in babica sta z nama govorili slovensko, mama nama je tudi prebirala knjige in pela pesmi. Kadar smo potovali v Slovenijo, kar smo počeli skoraj vsako poletje, sem kar dobro razumela ljudi okrog sebe. V Tominjah sem imela teto. Spomnim se, kako čudovito je dišalo, ko je narava ozelenela ... v tetini hiši so kuhali mleko, takoj ko so pomolzli krave, vendar na drugačen način kot v Beogradu. Krave so se pasle po opojnih hribovskih travnikih. Nikdar ne bom pozabila vonja sveže pokošene trave. Nekoč smo kampirali ob Bohinjskem jezeru in tako sem spoznala, da je v Sloveniji poleti lahko tudi mrzlo. Obiskali smo Bled in se Triglavu z avtomobilom približali, kolikor

je bilo mogoče. To so prekrasne podobe mojega spomina ...

V sedemdesetih je moj oče delal v Novi Gorici. Imela sem priložnost, da tam preživim počitnice in praznike. Zame so bili to zelo srečni časi, navdušili so me narava in ljudje, ki sem jih spoznala. Bivali smo v malem mestecu z novim in znanim hotelom »Argonavti« ter odlično picerijo. Slovenije se spominjam po svetlobi in vonjavah. Nova Gorica je dišala po žganem lesu, ker so se meščani pozimi grelji na drva. Ker se nahaja med dvema hriboma, sem tam doživela najmogočnejši grom v mojem življenju. Ta stik z naravo me je navdušil. Enako čudovita je svetloba zelenega okolja. Nekoč smo obiskali izvir Soče, ki me je osupnila kot čudež, ta kristalna smaragdna reka ... Do izvira nismo prišli, saj je oče rekel, da je preveč

nevarno. Vendar pa je bila pot do slapa kratka in preprosta. Soča je ledena in ni se bilo mogoče kopati v njej, čeprav sva si midva z bratom nadvse želela.

Imam nešteto pisanih spominov na Slovenijo. Eden od njih izvira s Pohorja. Moja mama, gozdarski inženir, je več let delala na Pohorju, in takrat je celo družino rada vodila na pohode po tem in drugih gozdovih. Vedela sem, kako se drevesa imenujejo, da se je treba premikati tiho, da ne bi motili živali in bi si jih lahko ogledali, da bi slišali petje ptic in šumenje vetra skozi listje ... Takšna so bila poletja, ko smo šli peš, v globoki obutvi in s pohodniškimi palicami. Z obeh strani steze so se sončile kače. Ker smo bili dobri gosti, so bile one dobre gostiteljice. V gozdu smo bili zaradi njih dosti bolj pazljivi. Potepanje po Pohorju je trajalo tudi po več ur in jaz

sem vselej upala, da bom videla zajčka. Vsi utrujeni smo posedli v travo in uživali v tišini. Le par minut zatem sta se pojavila jelen in srna. Kakšen čudovit prizor je bil to!

Spominjam se Ljubljane, kjer je vselej deževalo, tako poleti kot spomladi, jeseni ali pozimi. Ljubljana iz mojih spominov je vedno siva, zato sem ena od redkih oseb v Beogradu, ki je veseli dežja.

Danes so moj drugi dom Pišce, kamor odhajam z družino. Tam imamo veliko prijateljev, med katerimi se počutimo krasno in vedno komaj čakamo, da bo leto naokrog in bomo spet obiskali naše rojake ter preživeli čudovite počitnice.

To so moji spomini in še veliko jih imam »v žepu«. Kadarkoli se počutim slabo, mi pomagajo, da spet začutim radost in lepoto življenja.

Prevod: TanjaTomazin

NA PLANINCAH...

ETNA

Čeprav sem se na Siciliji predvsem turistično potepal in občudoval številne kulturnozgodovinske spomenike, sem si privoščil tudi ščepec hribolaštva. Namreč iz Taormine smo se z avtobusom pripeljali pod ognjenik Etno (vrh 3320 m), najbolj aktiven evropski vulkan.

Okrog ognjenika so številna naselja posejana v bujnem zelenju. Zemlja v okolici vulkana je, zaradi nenehnih izbruhov (lave in pepela), izredno rodovitna in v prijazni sicilijanski klimi vse zelo hitro raste (že v času Starega Rima je Sicilija veljala za žitnico imperija). Zaradi teh ugodnosti so ljudje vedno živeli v

senci ognjenikov, čeprav je to bilo in je še vedno zelo tvegano. Ob vzpenjanju z avtobusom se je pokrajina spreminjala, rodovitna polja in vinograde so zamenjali gozdovi, v katere se zajedajo ohlajeni tokovi lave, drevesa pa so čedalje bolj redkain še višje so polja lave prevladovala, tu in tam posejani le redki grmički. Na višini 1900 metrov, kjer se konča asfaltirana cesta, je okolica bila povsem pusta, konice ugasnjenih kraterjev so gole, po tleh leži strjena lava v večjih ali manjših kosih, ponekod tudi prah, predvsem temno rjavih barv, rastlin ni. Nad nami visijo nizki oblaki, v katerih izginjajo pobočja in vrh Etna. Je poltoma in vse deluje neresnično, kakor da ne bi bil na Zemlji. Toda ljudi, obiskovalcev in uslužbencev je bilo veliko. Poleg prostranega parkirišča je tukaj cela tržnica s spominki, turistične pisarne, restavracije in hotel. Tu se nahaja tudi začetna postaja žičnice, ki je bila ob izbruhih lave iz bližnjih kraterjev že večkrat uničena (stebre žičnice vedno znova postavijo in žičnica obratuje do naslednje erupcije).

Žičnica nas je popeljala še višje. Ob vzponu, čeprav je pokrajina gola, kot na luni, tu pa tam se na nekoliko starejši lavi vidijo prve preproge rastlin, podobne travi, ali mahu, ki jo kolonizirajo.

Toda na končni postaji žičnice, na 2500 m nadmorske višine, je le še zdrobljeni kamen in prah, pa tudi ostanki velikih snežnih zametov. Naokoli in proti vrhu so različno stari kraterji, iz nekaterih se kadi. Na Etni je nekaj manj kot 300 tako ugaslih kot aktivnih kraterjev. Najvišji in najbolj aktivni so skriti v oblakih. Podal sem se na enega, ki je v bližini, še 200 m višje. Vzpon strm, poln drobnega kamenja in prahu, ki pod nogami drsijo, pravcato melišče. Barva tal se spreminja, od temno rjave do črne, nad tlemi pa lebdijo temno-sivi oblaki. Mrzlo je in piha, iz kraterja se pa kadi vodna para, ponekod pa se čuti toplina ki jo zemlja izžareva.

Premer kraterja, na vrhu je okoli 150 m, globok pa okoli 40 m, paraprihaja ven na več mestih skozi razpoke v skalah. Notranjost kraterja je pisanih barv. Veliko obiskovalcev sedi na robu kraterja ali celo globlje, oviti s paro. Para prihaja od staljenega snega, voda prodira do vročih skal pod površjem ter izhlapeva.

Od zadnje postaje žičnice vozijo velika terenska vozila, spoštljivega izgleda, skoraj do vrha Etna. Občudujem jih, kako premagujejo strmo prašno stezo, vsekano v preostale snežne zamete, dokler ne izginejo v oblakih. Mrzlo je, le nekaj stopinj nad ničlo, čeprav globoko spodaj vidim morje, v katerem se že kopajo, saj smo v mesecu maju.

Ko smo se z avtobusom spustili nižje, se je vrh Etna razkril in se je kadil kot vsak dan. Spet smo bili v poletni klimi Mediterana. Vse zeleno, polno različnih cvetnic in polno prijetnih dišav.

Zorko Branko